

DOMOLJUB

Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljub«. — Telefon 25-49. Prostor ene drobne vrtice v inseratnem delu stane 10 Din. — Naročnina Stane 38 Din za celo leto, za inozemstvo 60 Din. Posamezna številka 1 Din. inserate in reklamacije sprejema u p r a v a »Domoljub«. — Telefon 29 92.

Pomembne besede

Na dan pred novim letom je prišla zagrebška duhovščina v nadškofijski dvorec, da vošči metropolitu, nadškofu dr. Bauerju, srečno novo leto.

Gospod nadškof se je prijazno zahvalil in dostavil sledeče pomembne besede: Vedno moramo imeti pred očmi, da je Gospod Bog kralj nad kralji, da je On naš Odrešenik in da On svet vodi in upravlja po svoji večni modrosti. Ta globoka katoliška resnica nas mora ob vsaki priliki hrabriti in nam vlivati tolažbo.

Obračajoč svoj pogled na razmere v svetu, je zagrebški nadpastir omenjal boj proti božji volji in proti veri in odvzemanje krščanske zavesti in strahu božjega milijonom ljudi ter opozarjal na strahote protiverske borbe. Ta brezbožnost v dušah, ki se je tako zelo razširila po svetu in povzročila strašne razmere, je bila minulo leto vidna v napadih na državnice

upravitelje, pa je tudi Jugoslaviji zadala hudo bol z izgubo kralja. Ker človeštvo nima vere v Boga, tudi ne veruje v božjo pravico.

Tudi pri nas se na vseh straneh širi gibanje proti Cerkvi in Kristusovi veri, ali hvala Bogu, v našem narodu ne dobi večjega odziva. Sami smo prišli, da se v Zagrebu krščanstva misel in vera vse bolj utrjujeta. Če bomo ostali zvesti Bogu in Njegovi veri, nas On ne bo zapustil in vzdržati bomo skozi stoletja. Brez boja ne pojde, zakaj brez njega ni čvrstosti in stalnosti.

To je moja stara beseda na vaša lepa voščila. Prosim Boga, naj me sprejme v svoje kraljestvo. Miren in pololažen vas bom zapustil, saj imam vrednega in požrtvovalnega naslednika (škofa-pomočnika dr. Stepinca), za katerega molim vsak dan, da vodi katoliško Cerkev od zmage do zmage.

Kako skrbimo za vajence

Takoj v začetku moramo poudariti, da teh vrstic nikakor ne pišemo za obrtnike mojstre, temveč v prvi vrsti za male in srednje kmete, starše naših vajencev. In tako važno, tako pereče je to vprašanje, da bi moral prebrati te vrste vsak kmetiški oče, vsaka mati in vsak mojster.

Torej kako je pri nas? Za Slovence je obrt življenjsko, gospodarsko in socialno vprašanje, ki se nikakor ne tiče zgolj obrtnikov, temveč v isti meri tudi kmetov, kar smo pokazali že ponovno tudi v našem listu. Obrt je ena izmed glavnih slovenskih pridobitnih panog. V »boljših« letih smo imeli pri nas v Sloveniji do 15.000 obrtnih vajencev, odkar je pa tudi to panogo zadela gospodarska stiska, je pa njih število padlo na okroglo 8000, kar je še vedno lepo število, če pomislimo, da gre vsako leto tudi sedaj še vedno kakih 3000 naših šoli odraslih fantov in deklet v obrt.

Toda kako je s temi vajenci? Časih je vajenec prvo leto pestoval mojstrove otroke, drugo leto prepehaval vozičke in nosil skupaj razne potrebščine, a tretje leto je pošel šele prav za prav do prava pouka. To nedvomno ni bilo prav in v redu, kajti na ta način je bila strokovna izobrazba vajencev po končani učni dobi nezadostna, kar je moralo vplivati kvarno na strokovno višino vse naše obrti, ki se more vzdržati in razvijati le, če stoji v vseh pogledih na višku.

V drugih pogledih je bilo pa z našimi vajenci takole: bil je v popolnem pomenu besede član družine. Zajemal je iz iste sklade z mojstrom, molil zvečer z vso družino rožni venec, redno opravljal, kakor ostala mojstrova

družina, tudi druge verske dolžnosti itd. Skratka: zrastel je v najtesnejši zvezi z mojstrovo družino, prav tako kakor njegovi lastni otroci. V tem pogledu — tudi če mu je priletela kdaj kaka okrog ušes — se torej staršem vajencev in z svojega sina ni bilo treba bati. Le zdravstvene prilike delavnice, ležišč itd. so bile le prepogosto nezadostne.

A kako je danes? Glede prvega se je obrnilo danes že odločno in mnogo na boljše. Pestovanje je po veliki večini izginito in fantek prevažna vozičke in donaja razne potrebščine prvo leto, dočim pride navadno že drugo leto do pravega pouka, tako, da ima vendarle mnogo več prilike strokovno se res izučiti. Ne trdimo, da je današnje stanje že vzorno. Ne, marsikaj bi bilo tudi v tem pogledu še vedno treba izboljšati, kajti neobhodno potrebno je, da vajenec po končani učni dobi res čim največ zna, da je na višku svoje panoge. To je neizmernega pomena za vse naše obrtništvo, zato bi morale obrtne strokovne organizacije v svojo lastno korist najstrožje paziti, da vrše vsi mojstri res v polni meri te svoje učne dolžnosti in bi bilo treba postopati proti brezvestnim mojstrom z vso ostroščjo.

Cisto drugače je pa v drugem pogledu. Moderni liberalizem in kapitalizem sta v veliki meri razrdla nekdanjo krščansko družinsko skupnost in zastrupila tudi vso našo miselnost. Posel, pomočnik in vajenec niso več osebnosti, temveč le delavne moči, vredne in važne le toliko, kolikor znaša njih delavna moč. Zlasti »boljši« mojstri so s svojo družino že v prav veliki meri ločeni od svojih pomočnikov in vajencev. Mojster ima vajenca pred očmi v

njegovem delovnem času, tedaj skuša iztisniti iz njega čim največ dela, za vse drugo se pa vedno manj briga. Ne zanima ga mnogo, kaj dela in kod hodi po delapustu ter ob nedeljah in praznikih. Ne trdimo, da je že povsod tako, ne, toda marsikje je že, a vsaj v to smer gre pa že skoraj prav povsod.

Vsak odrasel človek pa dobro ve, da so v človeškem življenju prav leta od 14 do 20, torej ravno vajeniška leta, najvažnejša, večkrat naravnost usodna. V teh letih rabi fante najmodrejšega vodstva in najskrbnejšega nadzorstva prav v vseh pogledih. Palica in klofute, ki leto okrog mladih vajeniških ušes od strani mojstrov in starejših pomočnikov, so prav gotovo v tej dobi najslabše vzgojno sredstvo, temveč je treba vprav očetovske preudarnosti in zavesti odgovornosti napram dušnemu in telesnemu blagru fantiča, ki so nam ga starši zaupali v njegovi najvažnejši razvojni dobi. In prav ta zavest odgovornosti pri nas žal izginja, ker v vajencu nehamo gledati človeka, temveč zremo v vedno večji meri samo delavca, blago.

Mladi vajenci tedaj le prepogosto zraščajo brez prave duhovne opore in vodstva, zlasti odkar pogrešamo še raznih mladinskih organizacij, ki so časih vendarle zajele precejšen del vajencev in skrbete ne samo za primerno razvedrilo, ki ga mlad fant potrebuje, temveč so imele pred očmi tudi njegov dušni blagor. Tako zrašča le prevelik del naše mladine, ki bo nekoč tvorila enega najglavnejših naših stanov, v ozračju in v okoliščinah, ki morajo vzbujati v vsakem resnem človeku strah in skrb.

Res je, imamo razne »inspekcije« dela in slične ustanove, ki se nekoliko brigajo za vajenca, a le v njegovem strokovnem in zgolj telesnem pogledu, toda za vajenčevo dušo, ki je vsaj toliko važna kot telo — kristjani vemo, da je celo neprimerno več vredna — se ne briga nihče več, oziroma vsaj vedno manj. Ne moremo in ne smemo se tedaj čuditi, če oddajajo krščanski starši z vedno težjo skrbjo v srcu svojega sina od doma v obrtni pouk, kakor se ne moremo in ne smemo čuditi, če opazujemo med mladimi vajenci vedno več značilnosti, ki nam ne obetajo v nobenem pogledu nič dobrega.

Kaj tedaj? Prvič bi bila brezpogojna dolžnost krščanskih mojstrov, da v svojih stanovskih organizacijah sprožijo tudi to vprašanje in poiščejo potov ter sredstev, da bodo starši brez skrbi za dušni blagor svojih sinov izročali te v obrtni pouk. Ni naš namen že danes o tem razpravljati, toda samo opozorimo pa na pr. le na silen pomen res primerne pouka veronauka v obrtnih šolah. Niti ene obrtne šole bi se ne smelo trpeti brez veronauka.

Nič manj važno seveda ni, da se tudi mojstri, ki vsaj nekoliko čutijo krščansko, zavedo svojih vzgojiteljskih dolžnosti napram vajen-

RAZGLED PO SVETU

Hujše ko v Rusiji

Znani ameriški profesor prava Kenny je nedavno prepotoval Mehiko in nato napisal svojo doživljaje. Kenny izjavlja, da se preganjanja mehiških katoličanov lahko merijo samo z najstrašnejšimi preganjanji v svetovni zgodovini. Vendar je tudi verska neustrašenost tamošnjih katoličanov nekaj izrednega. Profesor Kenny poudarja, da vlada v Mehiki divja-

štvo, ki z nogami tepta vse božje in ljudske pravice in svobodo in to v mnogo hujši meri, kakor ruska boljševiška prvaka Ljenuin in Stalin. Profesor Kenny na koncu ostro oporeka ameriškemu poslaniku v Mehiki, ki se je bil na začudenje vsega poštebnega sveta pohvalno izrazil o preganjalcih vere in Cerkve.

Resnico je povedal

Veliko pozornost je vzbudila v celotni politični javnosti spomenica generala Fritscha Hitlerja, v kateri pravi šef državne brambe, da ni nasprotnik narodnih socialistov, pač pa noče na škodo državne vojske udinjati režimu. Narodno socialistična stranka hoče nemškemu ljudstvu, tako trdi general Fritsch, natočiti čisto lažljivo prepričanje, da vlada v državi popolna duhovna enotnost. To je laž, to je zavodništvo, ker dejansko je treba priznati, da bi v primeru potrebe danes ne mogli

računati na vse nemške državljane.

Vzgojo naraščajo redne vojske je treba torej dvigniti nad strankarsko višino, ker stranka ne predstavlja vseh, na nadstrankarsko vsedrjavno višino umevanja rodoljubnih dolžnosti. General Fritsch opozarja, da ne bo trpel, da bi se stranka preveč približala njegovi vojski, ker jo hoče ohraniti udarno za potrebe domovine, med tem ko se ne bi mogel zanašati na njo, če bi bila vdana samo stranki in ne državi in narodu.

Iz države svobode in raja

Ruski boljševiki so uvedli, kadar gre za vladne organe, sledeči kazenski postopek:

1. Preiskava proti teroristom in njihovim organizacijam ne sme trajati več kot 30 dni.
2. Obtožnico pokažejo obtožencem samo 24 ur pred razpravo.
3. Pri razpravi obtoženci ne smejo biti navzoči in ne smejo imeti zagovornika.
4. Pritožbe na višje sodišče in prošnje za pomilostitev se ne sprejemajo.

5. Smrtna kazen se izvrši takoj po razglasilni obsodbe.

Na temelju tega zakona in v zvezi z umorom Kirova, prijatelja Stalinovega, so boljševiki obsodili na smrt in smrtno obsodbo takoj izvršili nad 200 ljudmi. Med njimi je bila cela rodbina napadaleca Nikolajeva, tudi njegova stara mati in mali otroci.

Ali ni to nekaj strašnega? Soditi nekoga, a mu ne dati pravico obrambe. Ubijati brez sodnika tiste, ki niso zločini krivi, ubijati starce in otroke.

KATOLIŠKA CERKEV

s Drobik. Misijonarji presv. Srca Jezusovega zgrade prvi zavod za zamorske dijake v Dzubi v Sudanu. Temeljni kamn je že položen. — Misijonska škola iz Coimbatore in Mysore v Indiji sta na svetčan način krstila

cem ter jih tudi izvršujejo. Vsak mojster bi moral vedeti, da je pred Bogom odgovoren tudi za dušo svojega vajenca, prav tako kakor starši, saj nadomešča očeta.

Predvsem pa morajo seveda paziti starši sami, komu izročijo svoje sinove v najusodnejši dobi v pouk in vzgojo. Njih dolžnost je, da vestno poižvedo, kakšen je mojster, preden potkajo na njegova vrata. V delavnicah, kjer se lahko preklinja in kvanta, brezpogojno ni prostora za sina krščanskih staršev, in mojster, ki se ne briga, kod hodijo njegovi vajenci po delopustu in ki se ne brigajo, če opravljajo vajenci svoje verske dolžnosti, brezpogojno ne more biti primeren vzgojitelj naših krščanskih sinov.

Da, to je vprašanje, ki postaja tudi pri nas od leta do leta bolj pereče in ki se tiče vsega naroda, zato spada tudi pred vsaj javnost, ne pa samo za zaprta vrata kakoga društva.

177 ljudi iz rodu Adi-Dravidov. — V Indiji so nedavno umrli trije odlični misijonski delavci: 2 jezuita in 91 letni kapucin p. Engelbert, ki je deloval v Indiji od l. 1881. — Duhovski in redovniški poklici se množijo na Koreji. Apostolski vikar v Taiku je podelil 11 bogoslovcem subdiakonot, na koncu Solškega leta bodo posvečeni v duhovnike; tako bo vseh korejskih duhovnikov 45. — Za stoletnico samostojne Avstralije se je vršil v mestu Melbourne od 2. do 9. decembra 1934 evharistični kongres za vso Avstralijo. Papež je poslal kot svojega zastopnika nadškofa primasa Irske, kardinala Mac Roryaja. Ob tej priliki je bila otvorjena tudi misijonska razstava. — Pokojni kardinal Gasparri je zapustil vse svoje imetje za širjenje sv. vere. — Iz večjih krajev Španije so prišle vladi

BANKA BARUCH

15. Rue Lafayette, Paris

Odpriremo denar v Jugoslavijo najbitreje in po najboljšem dnevnem kurzu.

Vrši vse bančne posle najkulantneje.

Poslani uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: BELGIJA: No 2098-64 Bruxelles. FRANCIJA: No 1217-96 Paris. HOLANDIJA: No 1420-64 Ned. Dienst. I. DEVENNINRO: No 5987 Luxembourg. Na zahtevno pošljemo brezplačno naše ček. nakaznice

prošnje, naj bi se vrnile v razne bolnišnice usmiljene sestre — redovnice, ki so bile svoj čas izgnane. Zdravniki kakor tudi bolniki soglasno izjavljajo, da se potrpežljivost in požrtvovalnost usmiljenk ne da nadomestiti

ITALIJA

s Razno. Motor je eksplodiral na italijanski podmornici »Fratelli Bandiera« v pomorskem arzenalu pri Tržiču. Od eksplozije so bili ubiti 1 podoficir; 3 mornarji, 9 moč posadke in 2 oficirja pa so bili težko ranjeni. — Italijanski finančni stražniki so ustrelili mladega študenta Srečka Likarja, ko je ta stal na pragu domače hiše v Vojskem pri Idriji. — Iz Materije poročajo, da je v sredi vasi ustrelil znani italijanski priganjač Josip Babuder 32 letnega posest. Franceta Fabjančiča, ki je oče štirih otrok. Ustrelil ga je baje zato, ker mu je Fabjančič večkrat očital njegovo narodno izdajstvo.

NEMCIJA

s Par zanimivosti. 9000 izprašanih letalskih učiteljev poučuje v Nemčiji v letalskih šolah nove pilote (voditelje aeroplanov). — Nad 50% podstrešij vseh hiš v Nemčiji je bilo očiščenih razne ropotije, ki se je hranila v hišah, da se je s tem pomajšala nevarnost požarov. — Nemška zračna zveza, ki ji načeljuje Göring, ima skoraj 5 milijonov v zračni obrambi izvežbanih članov.

HOLANDSKA

s Ker se dobro organizirani. Katoličanov je na Holandskem le dobra tretjina, namreč 35,6%, 2.445.000 med 3.659.000 protestantov raznih ločin (52,6%), 115.000 (1,6%) židov, 10.500 (0,1%) janzentov, 538.700 (7,7%) brezvercev ter 101.000 (1,5%) drugih. Teh dva milijona 445 tisoč katoličanov je razdeljenih v 1 nadškofijo in 4 škofije ter 1333 župnij. Torej ne pride na eno župnijo povprečno več ko 2000 duš, kar je tudi za Slovence vzgledno in posnemanja vredno. Po župnijah so katoličani tako strumno organizirani, da kljub svoji številni manjšini, trdno strnjeni, med drugoverci pomenijo veliko politično, gospodarsko in kulturno silo.

MEHIKA

s Trpeča Cerkev. V Tampico so morali vsi državni uradniki v petih dneh priseči na Marxov evangelij. Kdor ni tega storil, je bil takoj odstavljen. V Aguascalientes so zaprli 27 cerkva. V Queretago je guverner odslovil vse državne uradnike, ki so bili cerkveno poročeni in ki so dali svoje otroke krstiti. V državi Puebla je guverner izmed 208 duhovnikov dovolil le 23 opravljati službo božjo. Guverner države Chihuahua je pod smrtno kaznijo duhovnikom prepovedal daritev svete maše. V državi Tabasco je prepovedano maševati duhovnikom, ki se drže celibata. Samo poročeni duhovniki bodo smeli maševati.

Z vsemi denarnimi in drugimi sredstvi podpira vlada organizacijo »brezbožnikov«. V Mexicatu so brezbožniki pregnali župnika in v cerkvi napravili svoj glavni stan. V Sinaloa so brezbožniki izsilili zatvor vseh cerkva, pri čemer so bili 4 verniki ubiti in 17 ranjenih. V Tuxtla so obhajali obletnico revolucije na ta način, da so na trgu sežgali vse verske podobe in slike. Prav tako so

brezbožniki zažgali kip Matere božje iz Gualupe, ki je veljal za največjo svetinjo mehiškega naroda. V mehiškem predmestju je kaka stotina fanatičnih brezbožnikov, ki so bili organizirani pod varstvom policije in pričela streljati po vernikih, ki so prisostvovali daritvi sv. maše.

Naj pride karkoli, eno je gotovo: Mučeniški mehiški Cerkvi bodo gotovo vzšli v dolednem času lepši dnevi, ko bo vihar novega časa odnesel spomin na Callesa in druge preganjalce, kakor tudi na njihovo delo daleč v pozabljenje.

AMERIKA

s Drobliž. V Clevelandu so umrli 53 letni Rudolf Nadbat iz Ljubljane in 57 letni Jožef Hrvat, ogrski Slovenec. — V Pueblo Colo. je zaspal za vedno 34 letni Andy Sušelj iz Košane pri Postojni. — Na zastrupljenju krvi je umrla v Terre-Haute Ind. 37 letna Pavlina Plaščak. — V Broughtonu Pa. je dobil odvetniško poslovnicco šele 23 letni Ludvik Zupančič, ki je najbrž prvi slovenski odvetnik v Pennsylvaniji. — V Elly Minn. je odšel v večnost Joe Tanko iz Dolenje vasi pri Ribnici. — V Diamondville Wyo. je zapel mrtvaški zvon 52 letnemu Franku Zupanču iz Rajhenburga. — Istotam je umrla 40 letna Kati Galičič. — V Barbertonu Ohio je zapustil solzno dolino Andrej Opeka iz Zelš pri Cerknici. — V Denverju Colo. je avtomobil do smrti povozil 80 letnega starčka Antona Palčiča iz Zalesja pri Sv. Trojici na Notranjskem. — V Buenos Airesu v Argentini je vlak raztrgal ženo Mihaela Duhaniča. — V Huntington Ark. so pokopali Jörn Valentina (Pintarčka) s Potoka pri Stični. — V Waukeganu sta umrli Antonija Kavčič in Jennie Bezeg. — V Walsemburgu Colo. je vlak povozil rojaka Johna Pudra. — V Evelethu Minn. je izdihnil 53 letni Joe Zupančič iz Kopolj pri Ribnici. — V Milwaukee je zaspala v Gospodu 70 letna Elizabeta Gorjane iz Šoštanja in Frank Bužga iz Mirne peči na Dolenjskem. — V Clevelandu O. je umrl Jože Ogrin iz Vrhničke, brat Ivana Ogrina, posestnika na Lavrici pri Ljubljani in dr. Franceta Ogrina, okr. načelnika v Kranju. — V Conneaut Ohio je umrl 48 letni Joe Kapelj s Kala pri St. Petru na Krasu. — V Kalamazoo Mich. je zapustil ta svet 75 letni Pavel Ozanič. — V Aurora Minn. je bil pri delu ubit 21 letni Fränk Pucelj. — V Duluth Minn. je zapel mrtvaški zvon 22 letni Angeli Blatnik. — V Kansas City Kan. je šel po večno plačilo Peter Špehar iz Črnomlja. — V Durant

City Pa. je nagloma umrl 38 letni Alojzij Balant iz vasi Štefan pri Trebnjem na Dolenjskem. — V Pueblo Colo. je izdihnil 49 letni samec Jožef Štrubel iz vasi Trebče, fara Lipoglav pri Smarju. — V Chicagi je slovenski zdravnik dr. Andrej Furlan prodal svoj zobozdravniški urad in se preselil v Waukegau. — V Conemaugh Pa. se je Avgust Samec udeležil pogreba svojega delavskega tovariša Malnariča, ki je bil ubit pri delu. Samcu je postalo naenkrat slabo in je na mestu umrl. — Rojak Rudolf Campa iz Elly Minn. je šel na lov na srne. Po nesreči se mu je puška sprožila in strel mu je šel v trebuh in pri pljučih zadaj ven. Nevarne poškodbe. — V Chicagi je umrl Anton Košmerl iz Velikih Lašč. — V Johnstown Penna. je umrl 24 letni Albert Intihar. — V Conemaugh Pa. so položili v grob 53 letnega Johana Brica iz Hotiča pri Litiji. — V Milwaukee je zapustil ta svet 56 letni Matija Zwitter, po rodu koroški Slovenec.

DROBNE NOVICE

V Angliji je umrl velik prijatelj Slovencev, 73 letni kardinal Bourne.

Od 21. marca 1935 dalje se sme po odloku perzijske vlade imenovati Perzija le Irak.

Nad 6 milijard Din je izdalo letos angleško prebivalstvo za božična darila.

Sladkorja bo v Avstriji letos toliko, da ga ne bodo mogli porabiti doma. Pred vojno tam niso sadili sladkorne pese.

Pretežno z zamenjavanjem blaga se vrši trgovina med Poljako in Ogrsko.

Za datlje bo dobil Irak (Perzija) iz Rusije les.

Italija bo dala Danski za jajca svoje južno sadje.

Zaveden katoličan katoliškega časopisa nikdar ne opusti, ker ve, da mu je potreben kakor ribi voda.

1249 tonski parnik »Lascington« se je potopil v njujorškem pristanišču (Amerika). Razen 5 potnikov so vse rešili.

V 70. leto svojega obstanka je stopil v Olomucu izhajajoči »Našinec«, glasilo češkoslovaške ljudske stranke.

Češkoslovaška je v prvih desetih mesecih 1934 za 842 mil. več izvozila, kot uvozila.

Samo tisti, ki dokažejo, da so plačali vse davke, se smejo poročiti v Afganistanu.

Vojno obveznost za ženske nameravajo na zahtevo žensk vpeljati v Turčiji.

Največ tobaka uporabijo Nemci in Američani

Češnje je reg. prod. št. 13362 od 16. XI. 1934.

Za pljučnico je nevarno zbolel poljski maršal Pilsudski.

Bivši španski kralj Alfonz se s svojo rodbino stalno naseli v Rimu.

Casopis, pisan v ciganskem jeziku, izhaja v sovjetski Moskvi.

Boji se vrše na italijansko-abesinski meji v Afriki. Italija hoče »popraviti« mejo.

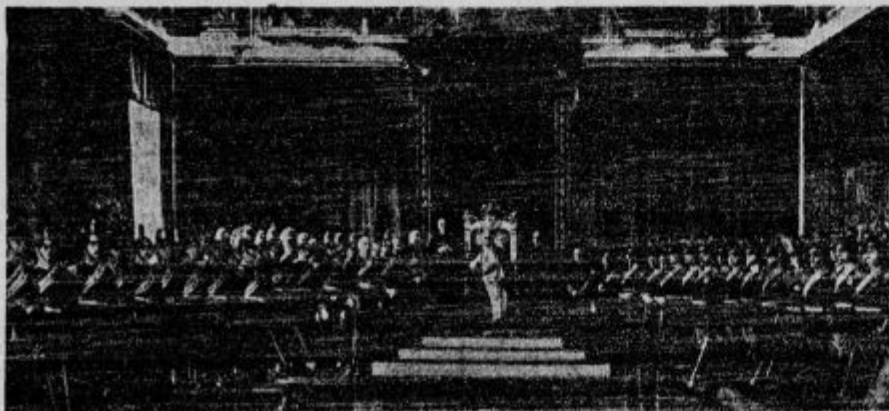
2000 kmetov je bilo ubitih v Turkestanu, ker so se uprli boljševikom.

Nedavno je zapisal španski kardinal Il-lundair merodajnim krogom tale posiv: »Velelemao nekršanskega tiska mora katoličane glasno opomniti, naj se žrtvujejo za katoliški tisk. Valu zmote je treba nasproti postaviti veletok resnice.«

Morilec Lindberghovega otroka

Pred leti že so neznani roparji odvedli otročička slovečega ameriškega letalca Lindbergha, ter so zahtevali od žalostnih staršev veliko odkupnino. Oče je rad plačal, toda otroka ni dobil nazaj. Otrokovo trupelce so našli blizu tam — mrtvo. Roparji so otroka umorili. Pred kratkim so prijeli ameriškega Nemca Bruna Hauptmanna, ki je obdolžen, da je on ugrabil in umoril otroka. Te dni se je pričela proti njemu sodna obravnava, h kateri je prišlo več kot 450 častnikarjev iz vsega sveta. Prič bo zaslišanih 200.

Novo leto v Vatikanu. Za novo leto se je zbrala vatikanska garda v slavnostni dvorani ter papežu voščila novo leto.

KAJ JE NOVEGA

Tovarištvo

Pod tem naslovom priobčuje zadnji »Učiteljski tovariš« nekaj zelo resničnih ugotovitev. Med drugim čitamo sledeče: »Dan na dan ališimo tožbe, kako strahovito se rahljajo med nami vezi tovarištva. Oblasti imajo baje mnogo pritožb, ki nam niso v čast. Nekateri kraji in tudi okraji so v tem oziru tako razprti, da se jih vse izogiblje kot okuženih mest. — Kdo naj preišče vse mogoče slučaje, ki so povod arditim bojem na šoli! — Največkrat bo to nekak hlapčevski duh, ki se ga mnogi med šibkimi ne morejo iznebiti. Vsak migljaj vaških veličin je tem bojazljivim naturam že povod, da se spravijo nad učitelstvo, ki je menda zato tu, da tlačani tem podeželskim mnogotem. Gorje onemu, ki se zaveda svojega človeškega dostojanstva in se upa protiviti Butalcem, gre za kak klin na lesivci nji-hovega samoljubja. — Da je v takih razmerah vzgoja pod ničlo, je razumljivo.

Ni pa vedno upravitelj oni, ki zakrivi nesoglasje na šoli. Sej vemo, da na nekaterih šolah ni nikoli mira. Tu so dostikrat vmes taki, ki so si pridobili in pridobile po dolgoletnem službovanju v istem kraju na kakršenkoli način neki položaj. S svojjo pretkanostjo znajo ustvarjati nerazpoloženje in se škodljivo veselo, če jim gre semje v klasje. — Njih

gospodujoča narava ne prenese niti najblagohotnejšega navodila. Čutijo se takoj užaljene v svojem namišljenem dostojanstvu. To so navadno tudi najzvestejši oprede nove kaste vaških in trških mogočnjakov, ki so vzeli v zakup ves patriotizem in vse delo za narod, ter se vrinili v vse mogoče organizacije, da pod krinko svoje lažljivosti delajo krivice vsakemu, ki ne sledi slepo njihovim sebičnim namenom. Oni se vtikajo v vse javne zadeve, hočejo imeti povsod prvo besedo in tovariš učitelj, ki jim je v svoji lahkomišljenosti in zaslepljenosti nasedel, ima po njihovi milosti na ponudbo najboljša službena mesta in more tudi pregnati v delu osivelega tovariša, ki slučajno ni priljubljen pri teh ljudeh. — Mnogo govorimo, pišemo in razpravljamo o vzgoji. Začeti pa bi morali najprej pri sebi. Kako naj sicer kdo vzgaja druge, ko je pa sam nevzgojen itd. <

»Učiteljski tovariš« ima prav. Mnogokje v Sloveniji so zavladale v zadnjih letih čudne razmere. Zato ima pisec g. Fr. L. popolnoma prav, če na koncu svojega tehtnega članka pristavlja: »Vsa netovariška dejanja pa bo morala začeti organizacija temeljito iztrebljati, sicer se okuži samar.

Nesreča pri kupovanju božičnih daril

Dne 5. januarja zvečer so eksplodirale v trgovini otroških igrač Nikolaja Mandla v Belgrija bombe, kakršne rabijo otroci za svoje pištole. Ker je bilo v trgovini, ki je majhna, nenavadno mnogo tega materiala, je bila eksplozija silna. Čim so bombe eksplodirale, je zajel plamen vso trgovino, v kateri so se ljudje zaradi pravoslavskih božičnih praznikov kar gnetli. Plamea je zajel tudi te ljudi. Zaradi tesnih vrat niso mogli pravočasno zbežati na

ulico. Vseh ljudi se je polastila silna groza in je bilo radi tega pohojenih več oseb. O eksploziji in nastalem požaru so takoj obvestili policijo in gasilno postajo, ki pa je mogla rešiti samo prvo nadstropje te trgovine. Vse, kar je bilo v trgovini, je popolnoma zgorelo. Zgoreli so tudi trije ljudje, štirje pa so bili hudo ranjeni. Koliko je lahko ranjenih, se ne more ugotoviti, ker so ljudje vsi zbegani bežali na svoje domove.

Zločinska gnezda

Pod naslovom »Vprašanje naše mladine« priobčuje zadnji »Gorenjec« uvodnik, v katerem našteva, kje in kako se okuža naša mladina. Med drugim piše sledeče:

Kje so taka gnezda? Vsak poštenjak jih v svojem kraju prav dobro pozna. Mi moremo navesti le nekatere. Naj se spomnimo nekaterih beznic, ki nosijo ponosen naslov gostilne, kavarne, hotela. Harmonika ali druga godala se slišijo iz beznic, kričavo »petje« zanikrnih deklin, točijo se spancane pijače. V tem ozračju se ne zadovoljujejo samo najslabše strasti, ampak se kujejo tudi zločinski načrti, ki dozorevajo toliko bolj naglo, čim bolj je tak lokal na višku beznic. Koliko gorja so že zakriville beznice! Kako veliko odgovornost nosijo lastniki beznic.

Imamo tudi organizacije, tajne celo, ki imajo kar v programu zločinska dela, čeprav je zunanji program radi oblasti še kar čeden. In koliko načrtov se rodi v teh organizacijah, ki so bližnjemu samo v kvar. Kako prav bi bilo, da bi pristojni čim hitreje izsledili vse take družbe in jih razgnali.

In tiski Kar poglejte neko svobodomiselnost časopisja! S kakšno nastado opisuje razno svinjarstvo, potek zločinskih dejanj, kako kvareti pravost in zavaja mladino. In ni ga, ki bi temu početju preprečil pravstveno kvarjenje naroda. Beseda in slika naj se cenzurira v pravstvenem smislu, pa bo narod zdrav, pošten in ne bo potreboval izrednih ukrepov.

Narodna vzgoja! Ali res ne vidimo, da so razni »vzgojitelji« sami najbolj glede vzgoje zanemarjeni? In kako naj bo to v soglasju z geslom: »Besede mičejo, zgledi vlečejo«?

Se so razne skrivalnice in gnezda, kotišča zločincev. Odpraviti je treba vsaj najbolj vidne, pa bomo zdrav narod, ki ne bo potreboval dosti jetnišnic. Denar pa, potreben za jetnišnice, bo služil prosveti, delu, gospodarstvu, socialnim ustanovam.

Bog daj, da bi kmalu dočakali dan, ko bodo naše vasi in mesta objudena le s poštenjaki.

Časopisju, ki širi zmoto in laž ter pohujšuje mladino, ne sme biti prostora v naših dražinah.

OSEBNE VESTI

d V konjeniškega polkovnika je bil po-
višan Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavel.

d 40 letnico mašništva je praznoval g. Janez Kozoderc, župnik v Zetalah. Na mnoga leta!

d 40 let še hodi vsak dan kot delavka na kmečko delo v župnišče v Vodich 87 letna Neža Traven. Delu slava, delu čast!

d Štirideset let že opravlja službo cerkvenika, 40 let že orgla in poje Bogu v čast in slavo Materi Božji Velesovski, svojim faranom pa skoro zastoj, naš priljubljeni cerkvenih in organist Čebulj Anton. Bog ga živi še mnogo let!

d 25 let že deluje v trziški predilnici nadmojster g. Anton Böhm.

d 90 letnico rojstva je praznovala v zavetišču sv. Vincencija v Mengšu gospa Neža Vovk, roj. Poznik. Bog ji daj zdravje do skrajnih mej človeškega življenja!

d 75 letnik je postal kanonik g. Valentin Mikuž, župnik pri Sv. Juriju ob južni železnici. Na mnoga leta!

d 60 letnico rojstva je obhajal Josip Bernutič, sklad. čenik državne železnice v Kočevju Ziveli!

d 60 let je nedavno dopolnil grškokatoliški vladika dr. Dionizij Njaradi. Na mnoga leta!

d 70 let je dopolnil žalski g. župnik, konzistorijski in duhovni svetnik Anton Veternik.

d 75 letnico rojstva je praznoval vrti mož Franc Colnar v Vidmu ob Savi. Bog ga živi še mnogo let!

d Ameriški slovenski župnik — monsignor. Clevelandski škof Jožef Sebrens se je nedavno vrnil s svojega obiska v Rimu in je prinesel s seboj papeževo pismo, s katerim je sv. oče imenoval devetnajst župnikov in duhovnikov clevelandške škofije za monsignore. In eden izmed devetnajstih je tudi Slovenec, g. župnik Vid Hribar. Iskreno čestitamo!

d Srebrno čelado za 40 letno požrtvovalno gasilsko delovanje so poklonili člani gasilskega društva v Celju svojemu poveljniku g. Koširju.

DOMAČE NOVICE

d 10.652 je naša, »Domoljubov« številka po ljubljanski poštni hranilnici, na katero se plačuje naročnina za »Domoljuba«. Ako ste izgubili ali pokvarili našo položnico, dobite na vsaki pošti uradno položnico, na katero vam bodo napisali številko 10.652 in poslali naročnino na naslov: Uprava »Domoljuba« v Ljubljani. — Pri plačilu naročnine se vsaj z malim zneskom spomnite priprav za naš veliki evharistični kongres.

d Nevoletno voščilo lavantinskemu škofu je pod vodstvom g. pivša Maksa Vraberja izročila na novega leta dan mariborska duhovščina. V zahvalnem odgovoru je g. knezoškof dr. Tomažič poudarjal zvestobo do Cerke in dela. Prosil je tudi, naj bi si vsi prizadevali za odlično udeležbo pri evharističnem kongresu v Ljubljani in da bi se v celoti posrečilo delo za proglašitev pokojnega škofa Siomška za svetnika. Nazadnje je g. knezoškof poudarjal še posebej važnost katoliškega tiska v željo, da bi kljub vsem gospodarskim težavam mogel katoliški tisk izvrševati svojo važno apostolsko nalogo.

d Narodna skupščina in senat sta se te dni zopet sestala, da poslušata izjavo nove

vlade. Ministrski predsednik g. Jevtič je v daljšem govoru podal smernice, po katerih hoče delovati nova vlada in ki pomenijo, ako bodo postale meso in kri, korak naprej v utrditvi države. G. ministrski predsednik je poudarjal brezpogojno zakonitost, preuredbo državne uprave, da bodo imele banovine kakor tudi županstva večji samoupravni delokrog, znižanje davčnih bremen in njihovo pravičnejšo razdelitev, poživitve zadružništva in sodelovanje z gospodarskimi ustanovami pri novi zakonodaji. Posebno pozornost je vzbudila izjava g. Jevtiča, da želi vlada sodelovanja z verstvi v svrhu duhovnega preporoda in sklenitve prijateljskega dogovora (konkordata) s katoliško Cerkvijo.

d Ljubljano so te dni zvezali z velenjskim tokom in je s tem vprašanje električne preskrbe Ljubljane rešeno. S tem pa je obenem storjen lep korak naprej k elektrifikaciji Slovenije.

d Okoli 214.000 prebivalcev je imel po računih strokovnjakov Zagreb ob koncu leta 1934.

d Vojvodinski kmetje so imeli ob koncu leta 1933 v raznih hranilnicah za 207 milijonov vlog, dolga pa 498 milijonov dinarjev.

d Francoski bojevniki z nekdanje solunske fronte so položili na grob kralja Aleksandra v Optencu dva metra visoko palmo. Na povratku v Francijo so se ustavili tudi v Ljubljani, kjer so bili lepo sprejeti.

d Po novi uredbi o ženitvi častnikov morajo imeti poročniki ali njih neveste, da dobe dovoljenje za poroko, 80.000 Din kavcije, kapetani II. razreda 50.000 Din, dočim kapetanom I. razreda ni več potrebna kavcija.

d Nova uredba o ženitvah vojaških oseb je bila te dni objavljena. Za podčastnike so ostale v glavnem dosedanje odločbe. Novo je pa to, da se smejo podčastniki ženiti, če služijo vsaj tri leta (prej pet let) v činu narednika in so stari vsaj 27 let.

d Pri ljubljanski zbornici za trgovino, obrt in industrijo deluje sedaj še poseben odsek za gostinske obrate. Predsednik gostinskega odseka (sedaj g. Ciril Majcen) bo tudi član zborničnega predsedstva. Novi odsek bo primerno zastopan tudi v vseh drugih zborničnih ustanovah.

d 1813 slušateljev in slušateljic je vpisanih v letošnjem zimskem semestru na ljubljanskem vseučilišču. Več kot sto manj od lanskega leta.

d Zelo natančni so nekateri lovec v mariborski okolici. Če kmetijski kužek zalaja par korakov od hiše, je že v nevarnosti, da pojde »med muhe«. Te dni je padel nedateč od gospodarjevega doma od lovske krogle zadet lep bernardinec, čeprav je znano, da ta pasma ne goni zajcev. Ljudje imajo dovolj drugih težav in ni treba, da bi imeli nad seboj še to nadlogo.

d Po podatkih banske uprave so napravile letos v Sloveniji na poljih povodnji 7.5 milijonov Din škode, toča pa za 13.5 milijonov Din.

d Povišanje takse na čekovne položnice. Prometni minister je odredil, da se za vplačila v čekovnem prometu povišajo s 1. februarjem. Doslej je znašala taksa za vplačila do 500 Din 50 par, za vplačila nad 500 Din pa je znašala taksa 1 Din. Po novem pa bo ostala taksa za vplačila do 500 Din na položnice neizpremenjena 50 par, za vsote od 500 do 5000 Din 1 Din, za vsote od 5000 do 10.000 Din 1.50 Din, od 10.000 do 50.000 Din 2 Din, za

vsote od 50.000 do 100.000 Din 4 Din in za vsote nad 100.000 Din 5 Din.

d Celotni proračun zagrebške občine znaša 224.8 milijonov Din in je za 16.6 milijonov Din nižji od lanskega. Mestni dolgovi znašajo 185 milijonov Din.

d Klobuk dell Sv. Anton v Slovenskih goricah je menda tista fara v Sloveniji, ki se lahko poraša letos z najvišjim prirastkom Mohorjevih naročnikov. Od 72 v letu 1934 so skočili letos na 170. Pa bodo poskusili to število še dvigniti.

d Pri »kolodvorski misijonarki« v Mariboru se je v teku leta 1934 oglasilo nad 700 deklet. Službo je preskrbela 284 dekletom, drugim je dala prenočišče, hrano, podporo itd. Službo kolodvorske misijonarke vrši požrtovalno gospa vdova Terezija Štumberger. Čast in hvala ji! Naj bi našla tudi v bodoče mnogo podpornikov, zlasti pri mariborskem mestnem načelnstvu!

d 460.000 javnih uradnikov in upokojenec je sedaj v Jugoslaviji.

d Kmečki magazin v Ljubljani, Krekov trg 10 (nasproti Mestnega doma), Vas postreže z najboljšim blagom in najnižjimi cenami. Obiščite to trgovino in prepričajte se!

d Tudi napredek. Finančni minister dr. Milan Stojadinović je izdal odlok, da se smejo svobodno objavljati tečaji dinarja na tujih borzah in tečaj naših vrednostnih papirjev v inozemstvu. Prej je lahko ves svet vedel in pisal, kako stoji dinar, samo mi ne.

— Bolne žene dosežejo z rabo naravnih »Franz-Josef« grenčice neovirano, laгідno izpraznjenje črev, kar večkrat izredno dobrodejno vpliva na obolele organe. Pisatelji klasičnih učnih knjig pišejo, da so potrjeni ugodni učinki »Franz-Josef« vode tudi pötom njihovih raziskovanj.

d Mariborski kadilci se pogнали v zrak za 24 milijonov Din tobaka. Maribor zakadi torej več, kakor izda ta občina za svoje potrebe.

d Dirje svinje so se pojavile v gozdovih pri Žetalah. Eno 120 kg težko so že ustrelili.

d Odgonaka postaja v Celju je v letu 1934 odpravila 1103 ljudi v njihove domovinske občine.

d 200 parov čevljev za novoletno obdaritev revnih otrok je izročila ljubljanskemu mestnemu socialnemu uradu tverka Bata, podjetnica v Ljubljani.

d Uspelo božičnico za revne šolarje je priredila osnovna šola v Slovenjgradcu, za svoje bolnike pa javna bolnišnica v istem kraju.

d Lepo fantovsko zborovanje katoliške akcije je bilo 30. decembra v Slovenski Bistrici.

d Po dve in pol leta trajajočem brezdelju bo pričela zopet z delom Kieferjeva tovarna kos pri Sv. Lovrečcu na Pohorju.

d 11.000 belnikov je sprejela v letu 1934 mariborska splošna bolnišnica.

d Javnemu potniškemu prometu so izročili 6. januarja novozgrajeno železniško postajo Težno pri Mariboru.

d Zgraditev tovarne opija v Skoplju je zahtevala skupščina trgovcev z opijem, ki se je nedavno sestala v Skoplju. Tovarna naj bi predelovala surovi opij in alkaloide, kar se je doslej vršilo v inozemstvu.

d Železniške legitimacije podaljšane. Ravnateljstvo državnih železnic sporoča: Z odlokom prometnega ministra od 3. januarja se podaljša veljavnost legitimacij aktivnih državnih nameštencev, ki jim je potekel rok veljavnosti 31. decembra 1934, do zamenjave z no-

»Zakaj pa nisi sesel nogavic, ko si umival roke?«

»Ker je voda premrzla.«

vimi legitimacijami, najdalje pa do 31. marca. Po istem odloku veljajo v letu 1934 izdane legitimacije za poklene častnike do 1. februarja 1935.

d Gradišćansko (ki spada pod Avstrijo) ima po zadnjem štetju 300.000 prebivalcev, od katerih je 40.500 Hrvatov, 241.826 Nemcev, 10.442 Madjarov in 6507 ciganov. Hrvatov je najbrže več!

d Dr. Maček, ki je bil spuščen iz ječe, se je zahvalil knezu-naměstniku Pavlu za pomilostitev ter izrazil upanje v srečno rešitev vseh notranjih vprašanj.

d Bivši predsednik vlade Nikola Uzunović je podal ostavko kot predsednik poslanskega kluba Jugoslov. nacionalsne stranke.

d Ker dela Vardar s poplavljeni veliki škodo, hočejo urediti Skopsko polje. Izkafati bo treba hrib ob vasi Tavor, da bo glavni odvodni kanal spet pričel delovati. — Zelo nujno so potrebne ureditve tudi nekaterih slovenskih rek.

d Belgrajski italijanski poslanik Galli je odpotoval na svoje novo službeno mesto v turško Ankaru.

d Volitve senatorjev bodo v nedeljo, dne 3. februarja, in sicer v dravski banovini za tri senatorje.

d Novo postajališče Vrhnika trg so otvorili v nedeljo, 6. januarja. H kartam, ki se izdajajo za Vrhniko trg na postajah proge Ljubljana—Brezovica—Vrhnika, kakor tudi obratno, se pobira do nadaljnjega dodatek 1 Din v korist občine Vrhnika.

d Neprestane razsaja svinjska kuga v mariborski okolici. Pomorila je že na tisoče živali v radvanjski in razvanjski okolici. Kako da strokovnjaki ne morejo kuge ugnati? Ali bo res treba stare kmetijske padarje poklicati na pomoč?

d 300 Belgrajčanov je za pravoslavne božične praznike prišlo smučat v razne gorenske kraje.

d Državno telovadno akademijo so otvorili v Zagrebu. Tam bodo usposabljali učitelje »za telesno vzgojo naroda«.

d Javne kuhinje za brezposelne je odprla občina Zagorje s pomočjo podpore banske uprave.

d 183 novih knjig je izdal v letu 1934 belgrajski založnik Geca Kohn.

d Električni tramvaj ima v naši državi devet mest: Belgrad (66 km), Zagreb (17 km),

Francoski zunanji minister Laval (desno) in Mussolini (levo) sta se esetala na pomenek v Rimu, kjer hočeta odstraniti vsa eporna vprašanja med Italijo in Francijo. Govorila sta tudi o nas in naših sosedi. Želimo, da bi ta esestanek ne bil v našo škodo.

Ljubljana (14 km), Subotica (14 km), Niš (12), Osijek (11 km), Sarajevo (8 km), Novi Sad (7 km), Dubrovnik (6 km). Vsega 165 km.

d Zvezo ribarskih sadrug ustanove v Splitu.

d 26.000 revešev se je prijavilo belgrajski občini za božična darila.

d Promet v jugoslovanskih pristaniščih je znašal v prvih devetih mesecih leta 1934 skupno 15.079.868 stotov, dočim je znašal v istem času leta 1933 samo 12.192.179 stotov.

d Goveje mesa se je počenilo na ljubljanskem trgu. Kaj pa drugod po deželi, kjer je režiža veliko nižja kot v mestu?

d Kaj še vse krađeje. Na Kalu pri Sentjanžu je bila na božični dan zvečer tamkajšnjemu cerkovniku ukradena velika bela koza. Tat jo je odpeljal po cesti proti Brunku. Ze živali v hlevih ne bodo več varne pred tatovi.

d Nekaj o davkih. V letu 1934 je plačalo nekaj nad 380.000 slovenskih davkoplačevalcev skupno blizu 249 milijonov dinarjev samo neposrednih davkov; nadalje 24 milijonov trošarine in okoli 41 milijonov za razne takse.

d Radi komunističnega delovanja je dobilo pred sodiščem v Mariboru nekaj mladih ljudi, zlasti dijakov, večje in manjše zaporne kazni.

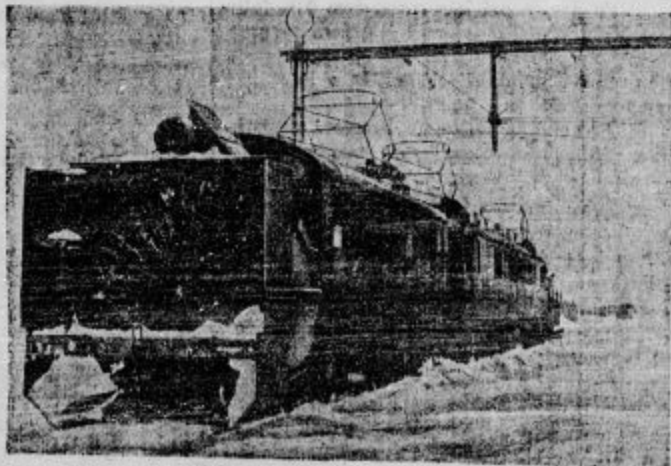
d Pri nagnenju k maščobi, protinu, sladkosečnosti izboljšuje naravna »Franz-Josefova« grenčica delovanje želodca in črevesa in trajno pospeši prebavo.

Najbolj severna železnica na svetu je laplandski ekspres, ki vozi 500 kilometrov še onstran severnega polarne kroga. Še pred 20 leti se je tod vršil promet le s pasjimi sanmi. Na kako železnico v ta kraj tedaj še žive duša ni mislila.

Danes pa se lahko ob polarnem krogu voziš za zabavo v gorko zakurjenem laplandskem ekspresu. Seveda ima železnica v teh krajih svoje težave s silnimi zametli. Zato pa imajo lokomotive tudi take snežne pluge, kakršnih ni nikjer drugod. Snežni plug lapdanskega ekspresa (glej sliko!) je najvišji in najmočnejši, kar jih je tehnika doslej iznašla.

Vse za lepoto! Zenske burmankega plemena mislijo, da je dolg vrat najlepši kras ženske. Vratove si daljšajo na ta način, da devajo okrog vratu celo vrsto obročev, ki jih nikdar ne odloža. Te-le tri so se prišle pokazat v Evropo.

Turški narod išče pramkov! v Turčiji je izšel zakon, po katerem mora vsak državljani imeti mimo osebnega imena tudi družinski priimek. Vsi Turki stikajo zdaj za lepo zvenečimi priimki. Državnemu poglavarju Kemalu paši pa je določila ime narodna skupščina in se bo poslej pical Ataturk, to je »če Tursovc«. Naša slika kaže turškega predsednika, diktatorja moderne Turčije.

NESREČE

d Na Silvestrov večer je požar uničil znano Polakovo vilo nad kamniškimi tovarnim nakladališčem na Grabnu pri Kamniku.

d Gorelo je pri Pecuhu in Jankevečitu v Juršincih v Slov. goricah. Uničena so gospodarska poslopja s poljskimi pridelki in z orodjem vred.

d Hišo in gospodarsko poslopje so uničili ognjeni zublji posestniku Ivanu Damjanu v Sp. Gorici pri Račah.

d Lepo gospodarsko poslopje je uničil požar posestniku Karlu Kumerju pri Sv. Martinu na Štajerskem.

d Gorelo je v Vinskem vrhu pri Ormožu. Viničarju Zadravcu Francu je zgori ves hlev. Hlevi in gospodarska poslopja, last Ivanuše Ivana iz Huma pri Ormožu, so popolnoma uničeni.

d Do tal je pogorel velik vinski bram na hribu v Framu, last posestnika Potočnika iz Radvanja pri Mariboru.

d Gospodarsko poslopje je pogorelo Gabrijelovim v Novi vasi pri Jesenicah.

d In še požari. V pujski okolici so bili zadnje dni sledeči požari: V Dobravi pri Zavrču je vse pogorelo posestnici Mariji Majder. — Pri Sv. Marjeti niže Ptuja je uničil ogenj gospodarsko poslopje posestnika Mikla. — V Šp. Jablanah pri Cirkoveh so vpepelili ognjeni zublji gospodarska poslopja posestnikov Štefana Ekarta in Antona Medveda.

d Avto je povozil 47 letno šiviljo Albino Rodičevo iz Ljubljane. Hude notranje poškodbe.

d S strehe valjčnega mlina je padel 23 let stari mlinarski pomočnik Ivan Kamalič na Homec. Nezavesten in hude notranje poškodbe.

d Pri spravljanju drv v dolino je padel v prepad 38 letni posestnik Jože Vrhunc iz Hraš pri Lescah in si je zlomil roko.

d Pri smučanju na Golovec si je zlomil roko 17 letni dijak ljubljanske srednje tehnične šole Drago Zerjav.

d Huda nesreča je zadela posestnikovega sina Ivana Cvitka iz Mihovice pri Št. Jerneju. Ko je kopal gramoz, se je utrgala plast zemlje in ga zasula. Hudo ranjenega so prepeljali v bolnišnico.

d Sam si je vesel življenje 69 letni posestnik Jože Krogar iz Stahovice pri Kamniku. Truplo so našli v planini nad Konjsko šele po osmih mesecih.

d Vlak je do smrti povzeli frizersko vavjenko Rozo Janežičevo z Viča pri Ljubljani.

d Buker se je podrla na posestnikovega sina Bratkoviča iz Gornjega Vrhopolja pri St. Jerneju. Hude poškodbe.

d Ponesreči ga je ustrelil. Viničar Borko Bolfenk je pregledoval svoj samokres in ga hotel očistiti. Pri tem pa je tako neprevidno ravnal z orožjem, da je obstrlel svojega svaka in ga smrtno ranil. Svak Ficko Ivan je viničar v Brebrovniku pri Ormožu in je bil ta dan na obisku pri Borku. Ranjenca so takoj prepepljali v ormoško bolnišnico, kjer je po petih urah ranam podlegel. Borko zelo obžaluje, da je bil tako nepreviden, kajti s svakom sta se vedno dobro razumela.

NOVI GROBOVI

d Solza vid zaliva, umira sree zaihujoče. Pri Sv. Križu pri Rogaski Slatini je umrla 70 letna Terezija Ogrizek. — V Kamniku je mirno v Gospodu zaspal 67 letni franciškan p. Kajetan Kogelj. — V večnost je odšel Ivan Kresnik, posestnik in poštar v pokoju. — V Mariboru je zapustila solzno dolino Terezija Holzmann, roj. Damisch. — V Kokričci je izdihnila svojo dušo Marija Lakner, roj. Pilar. — V Ribnem pri Bledu so djali v grob 62 letnega Gabrijela Ferjana, gostilničarja in posestnika. — V Ljubnem na Gorenjskem je zapustila solzno dolino 56 letna Micka Kojundžič. — V Kamniku je umrla 80 letna Ana Tomčeva. — V Novem mestu sta zapustila ta svet Fani Schot in okrajni zdravnik dr. Gregorij Viktor. — V Subotici so pokopali Jožeta Benkoviča, redova 34. pešpolka. — V Petrovčah je zapustil solzno dolino 85 letni Franc Ježovnik. — V Ajdovščini na Vipavskem je odšel h Gospodu po plačilo bivši trgovec Angel Casagrande. — V Soteski pri Moravčah je umrl posestnik Jakob Bizelj. — Na Silvestrovo je umrl 72 letni posestnik Ivan Avsec na Knežji njivi. Bil je skrben in zgleden oče in dolgo let poverjenik »Domoljuba«. — V Ljubljani so umrli: Alojzija Zbašnik, roj. Gram. Franciška baronica Wurzbach, roj. Eberhart, Fani Scholt roj. Pirč, soproga policijskega stražnika Stefana Sekirnik, vdova po zasebnem uradniku Marija Lotrič, soproga bivšega pekarskega mojstra Jožeta Mole, roj. Majer, bivši krojaški mojster Jakob Slovnik, bivši predsednik Pokojnisknega zavoda dvorno-sodni svetnik Fran Vederjak, bivši pasar 82 letni Henrik Zadnikar, soproga železniškega uradnika v pokoju Ana Lučovnik in žolska voditeljica v pokoju Katarina Dral. — Naj počivajo v miru!

RAZNO

d Reklamacije časopisov niso proste poštnine. V naš članek na 2. strani zaduje laiske (52.) številke so se vrnila nedjuba pomota. Po odredbi poštne uprave so podvržene poštnini tudi časopisne reklamacije, četudi se oddajajo odprte in ne vsebujejo nobenih drugih dostavkov. Cenjene naročnike torej prosimo, naj reklamirajo »Domoljubac« edino le po navadni dopisnici. S tem prihranijo upravi lista dvojno poštnino.

d Domoljubove požarne podpore. Na več vprašanj sporočamo, da imajo pravico do »Domoljubovih« požarnih podpor tudi oni naši naročniki, ki prejemajo list pri pover-

Gost na ženitnini

Čudno se nam zdi, da je na ženitnini storil Odrašenik svoj prvi čudež. Čim bolj čudno se nam zdi, tem bolj moramo o tem razmišljati. Prav lahko občutimo tesno občutje ženina in neveste, ko je veselo in praznično razpoloženje prekinili klic: Nimamo več vina. Morebiti ni niti siromašnost tu tako trpka, kakor nenadnost te ugotovitve. Zlasti gospodinjice morejo to prav dobro razumeti in občutiti. Hitro so služabniki stopili k Mariji in so ji to povedali, še preden so domači morebiti za to zaznali. V njeno že znano usmiljeno srce so položili to težavo, poprosila je Sina in ta je pomagal. Prvi njegov čudež.

Kristus stoji sredi gostov. Ni sovražnik veselja; nikoli ne zavrže pravega plemenitega veselja, hoče ga le posvetiti, blagosloviti z nebeškim blagoslovom; potem šele je v resnici pravo veselje, ko se veselo v Gospodu. Če se je udeležil veselo ženitnine, potem bo tudi ostal varuh in pomočnik nove družine.

Ob oltarju, kjer sta bila blagoslovljena prstana, si iščeta ženin in nevesta Kristusovega blagoslova ob vsakem času. Povabita ga na ljubke domače praznike, na njih vlada njegov duh, sveto veselje je v njuni družini in z vso skrbjo odstranjata vse, kar bi moglo žaliti njegovo oko. Le tako in na ta način je zakon

sklenjen v nebesih in tam tudi blagoslovljen.

Toliko ženitovanj se vrši v hrupnem veselju, pri katerem tako hitro zmanjka vina pravega, pristnega veselja. Na poročni dan gresta ženin in nevesta svoji bodočnosti nasproti, ki se jima odpira za portalom hiše božje, kjer skleneta zavezo do smrti. V takih trenotkih srečnih izglede v bodočnosti predeni navadno človek sebe in svoj položaj in se zasanja v blažene sanje. Tedaj pije opojno pijačo in misli, da bo tako vedno ostalo. Pa kako kmalu se zgodi, da vina nimajoc. Že stoji vrč z vsakdanjo čisto, mirno vodo vsakdanjega življenja na mizi: dolžnosti, trde in mrzle, skrbi, težke in boleče, križi, oglati in težki, sto žrtev in težav, ki rastejo z leti. Takohodita po trnjevih potih: vina pa je zmanjkalo.

Tedaj mora nebeški gost zopet priti, da svetuje in pomaga. Vodo težkega življenjskega pota naj izpremeni v vino, vse posvetno naj s svojim blagoslovom poduhovi. Polem pride božja moč v življenjski vir in božji blagoslov rosi iz višine. Da pa verno in počteno zajemata iz tega vira, to pa je njuna življenjska naloga, božja naloga pa bo, da to vodo stalno izpreminja v vino. Vse človeško delo, skrb in težave so ta voda, ki jih božji čudež pretvarja v večne vrednote.

Zadružništvo bo dalo boljšo bodočnost

»Zemljoradniška zadruga«, glesilo Glavne zveze srbskih kmetijskih zadrug priobčuje poročilo o skupni seji upravnega in nadzornega odbora, ki je bila 23. decembra v Belgradu in kateri je prisostvoval tudi predsednik vlade g. Jevtič.

Minister Jankovič je v svojem govoru razložil tudi, zakaj je šel v vlado g. Jevtiča. »Šel sem v njo zato, ker smatram, da je moja dolžnost, da kot predsednik Zveze srbskih kmetijskih zadrug naredim skupno z B. Jvtičem, članom zvezne uprave vse, kar mi je mogoče, da se zadružništvo sploh sanira in to posebno hrvatsko zadružništvo, ki je pod slabim vodstvom, a je ostalo v svojih osnovah popolnoma zdravo. Z druge strani sem šel v vlado, da bi zavaroval vlogo jugoslovanskega kmeta, in

jeniku, če so le pravočasno poravnali naročnino.

d Pomotamo dalje, dokler je še kaj zimskega blaga. Velour barhent 7 Din, flanela 5.50 Din, voleno 16 Din, suezke 20 Din itd. Stermecki, Celje.

d Prispevki naših naročnikov za evharistični kongres. Lepo število naročnikov se je s skromnim darom spomnilo kongresa. Prosimo tudi vse one, ki bodo naročnino še plačali, da primaknejo za ta namen vsaj 50 par. Zrno do zrna — palača!

d Tele z dvema glavama je skotila krava posestnika I. Pintarja na Selu pri Zireh. Veliko napora je bilo treba, da ta igra narave krvavici ni vzela življenja.

d Pri isihjasi sledi na kozarec naravne »Franc-Josefove« grenčice, popite zjutraj na tešče, brez truda izdatno iztrebljenja črevesa, kar povzroči ugoden občutek olajšanja.

VINA za vas, priliko naročite pri Centralni vinarni v Ljubljani

to tako, kakor po svoji sili zasluzi. Danes preživljamo zgodovinske trenutke, ker je Jugoslavija na prehodu, a z njo tudi kmet. Ako mi danes ne zagotovimo nove demokracije, ne bomo zagotovili bodočnosti te države. Danes je čas, da čuvajoc državo, odpremo vrata velikim kmetički politiki, to je, da pridemo do vlade, ki bo vodila zdravo politiko širokih kmetičkih množic, ker mi iz preteklih voja dobro vemo, da je bil kmet najboljši čuvaj države. Moje prepričanje je, da je B. Jevtič pri sestavi nove vlade imel pred očmi visoke smotre velike drž. politike, ki se danes pričena voditi tako, kakor si jo je zamislil pokojni kralj, namreč v iskanju neposredne zaslombe na narod, v prvi vrsti po kmetičstvu in zadružništvu.

Po govoru ministra Jankoviča se je razvila razprava. Proti koncu se je pojavil tudi g. B. Jevtič, predsednik vlade, ki je spregovoril med drugim tudi tole: »Ako se vsi zložimo, da utrdimo naše zadružništvo, bo napredovalo in nam pripravilo boljšo bodočnost. Mi se moramo brigati za gospodarski razvoj našega naroda, za njegovo socialno bodočnost in za našo narodno varnost. Vem, da se tega zavedate, in želim, da mi pomagate toliko, kolikor morete. Služec splošnim koristim našega naroda ne mislimo delati čudežev, toda dobra volja je tu.« Ob zaključku je povdaril, da je treba nekaj storiti tudi za zvezo hrvatskih kmetijskih zadrug.

»BOGOLJUB«

najboljši in najlepše opremljeni nabožni mesečnik v naši državi. Ima vedno lepe slike v bakrotisku. Pišite, da ga Vam pošljejo na ogled. Naslov: »Bogoljub« Ljubljana, Jugoslov. tiskarna.

„Domoljubu“ in „Prelomu“

Kot odborih močne krajevne organizacije »Boja« na vprašanja »Domoljuba« št. 1. t. l., kaj bodo rekli slovenski bojevniki, odgovorjamo: V naši krajevni organizaciji »Boja« so samo naročniki »Domoljuba«. Ravno tako, upam, da večinoma tudi drugod. Ostajamo »Domoljubu« zvesti tudi naprej, saj je naš zvest prijatelj in dober svetovalec že 48. leto. »Domoljubu« ne bomo dali slovo, pač pa, ako se bo tako delalo in bo »Prelom« tako pisal, naj se »Boj« pripravi na slovo. Ni treba nikakega bav-bav »Domoljubu«, kakor piše »Prelom« v 49. številki lanskega leta, da je »Boj« s tem veliko storil pretelko leto, da se je razvil iz nič v mogočno armado. Iz nas bojevnikov je ta armada in vеди dopisnik »Preloma«, ako

pojde tako dalje bo prihodnje leto ob zaključku leta zapisal — z mogočne armade smo prišli zopet v nič. »Domoljub« je izkušen; vodi nas že 48. leto hrabro in pravično, mi mu zaupamo, nič se mu ne zmanjša armada. Koliko je že prestal naš slovenski narod ves čas kar obstoji naš »Domoljub«. Koliko se je boril že za nas in kako pravično! Gotovo je njegova želja biti tudi še naprej to, kar nam je bil doslej. »Boj« pa je že mlada in mlada leta so najbolj odločilna, saj pravi pregovor: kakor se mlado drevecce nagne, tako raste staro drevo! Mi želimo, da bi raste »Boj« narodu v korist, ne v škodo. Bog vas živi, tovariši! Gorenjski bojevnik.

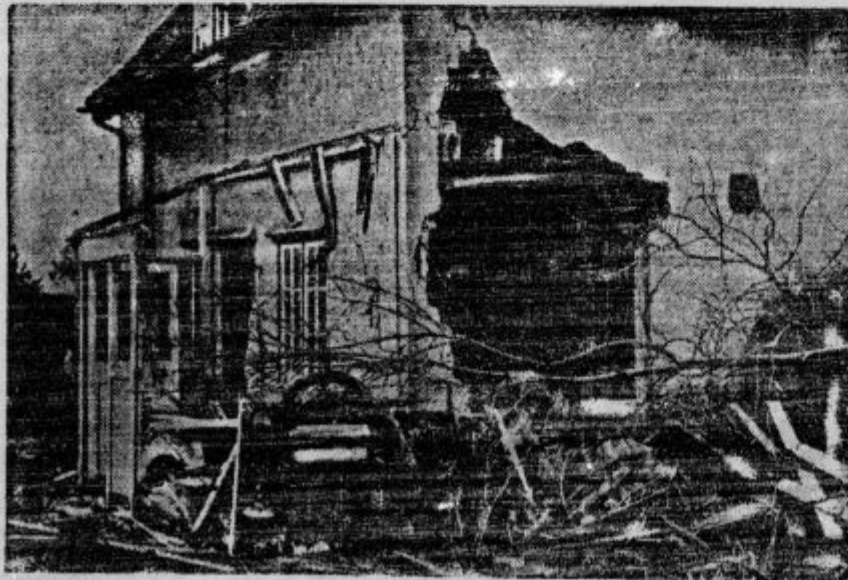
(Op. ur.: Ta dopis naj velja za odgovor nelepi grožnji v »Prelomu«, da bodo boreči začeli delati proti našemu listu, ako se ne bo »spoboljšal«. Če »Prelom« misli, da bo z bojko proti našemu listu okrepil svoje vrste, naj poskusi; učinek bo kmalu zelo viden.)

DOBRO ČTIVO

k Ako kupujete ali prodajate, rabite zanesljivega računarja. To vam nudi knjižica Računar, ki stane vezana 15 Din in jo dobite v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Marsikdo ni imel prilike v ljudski šoli, da se z računanjem določba seznanil. Zato vam bo knjižica Računar pri vaših kupčijah najzaneslivejši pomočnik. Izgovor, da se na take Računare ne spoznate, ne more držati, treba vam je le knjižico natanko pregledati, kako so računski sestavljeni in če vam kljub temu še ni kaj jasnega, pa povprašajte kakega prijatelja ali znanca kako se Računar rabi.

Slovenska pasijonska igra. V založbi Jugoslovanske knjigarnice je izšlo novo delo gledališkega igravca in avtorja šestokrat v ljubljanskem in v drugih gledaliških uprizorjene gledališke igre »INRI«, Edvarda Gregorina. Naslov njegovi novi igri je »V času obiskanja«. Pisatelj je ustvaril nešablonsko, jezikovno in odsko izredno posrečeno, miselno in čustveno globoko zajeto delo, ki ne bo le z odrskega stališča — tu bo namreč zamašilo občutno vrzel v naši odrski književnosti in nudilo poleg velikih poklicnih odrov tudi neštetim diletantskim odrom lep in pristno naš »pasijon« — marveč tudi kot čtivo za razmišljanje o skrivnostih in lepota naše vere kar dobrodošlo. Opozorjamo na to zelo pomembno delo, ki je tudi v tehniškem oziru na višku, in krasno zunanjo opremo.

V Londonu je bilo v letošnjem letu v dveh mesecih, torej v 61 dneh nič manj kot 88 cvetličnih dni, t. j. prireditvev, ko so po mestu v dobrodelne svrhe razpečavali šopke.

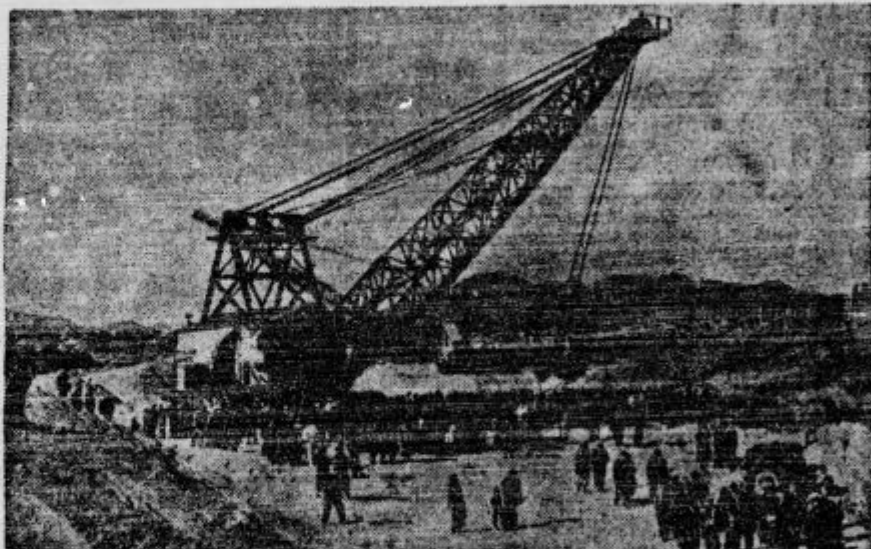

Letalo treščilo v hišo. Blizu Londona je pristalo francosko letalo, hoteč se spustiti na letališču Croydon. Ker pa je bila gosta megla, se je letalo zaletelo v neko hišo ter jo skoro razsulo. Tudi letalo je bilo zdrobljeno.

Skopuh, ki si je kupil gugalnico s predolgo vrvjo, pa se mu je zdelo škoda rezati vrvi.

V vsako hišo Domoljuba!

Nov kanal so začeli kopati v Kaliforniji. Dela so se pričela pri mestu Juma. Orjaški baggerji, ki kopajo zemljo, so delali že v Panamskem prekopu.

Pomni!

Narodnost je poleg vere najdragocenejši božji dar. Po mojem mišljenju pa je treba narodnostno načelo, ako naj odgovarja svojemu vzvišenemu namenu, prepojit s krščanskim in evangelijskim duhom in je postaviti na temelj pravičnosti, ki veli: Kar nočeš, da ti drugi ne store, tudi ti njim ne stori. Drugače se narodnostno načelo rado izpači ter postane vir oholosti, sebičnosti in najrazličnejših krivic.

Strossmayer.

Vse, kar je na svetu dobrega, slavnega in stalnega, to je v Jezusu in po Jezusu. Vse, kar ni od Njega in je proti Njemu, je slepilo naroda in njegova gotova propast. Tako je bilo doslej in tako ostane do konca sveta.

Strossmayer.

Vsak gospodar in vsaka gospodinja morata biti čuvaja svoje hiše, da se sovražnik v njo ne vseli in je ne pohujša. Kdor za svojo slasti za domače ne skrbi, je vero zatajil.

Anton Martin Slomšek.

V VSAKO HIŠO »DOMOLJUBA«

P O D O M O V I N I

II. Evharistični kongres v Ljubljani

S skrbjo zremo v novo leto. Kaj nam bo prineslo, koliko trpljenja in preizkušenj ima za nas pripravljeno? Tolažimo se, češ, morda bo pa letos bolje, kakor je bilo lani.

Letos pa lahko pričakujemo, da bomo doživeli mnogo veselih in srečnih dni. Naš pogled v bodočnost je lahko miren in vreden.

Evharistični Kristus, ki ga bomo to leto še posebno častili in proslavljali nam pripravljajo obilo milosti, blagoslova in sreče. Toda milost božja nas mora najti pripravljene. Res je, da so dnevi evharističnega kongresa še dokaj daleč od nas. Toda s pripravo pa moramo takoj začeti. Kje, kako naj začnemo? Najprej sami v sebi. Očistimo duše, da bodo zmogljive vsak dan sprejeti v goste samega živga Jezusa Kristusa. Taka priprava je najboljša.

Danes je življenje težko. Polni so naši domovi stiske in bede. Naše kmečke družine, klopejo pod hudo pezo časa. Pri hiši manjka najpotrebnejšega, sinovi in hčere trpe ali pa se izgubljajo v fabrikah in tujini.

Naši delavci, ti izkoreninjenici naše vasi, ječe pod pritiskom brezsrčnih izkoriščevalcev. Ob mrzlih strojih jim gineva življenje, njihove družine doma prezebajo in stradajo. Željno se opirajo in pričakujejo rešitelja.

Proti vernemu ljudstvu se obrača organizirana množica sovražnikov Kristusovega imena in njegovega kraljestva na zemlji.

Mi sami nismo dovolj močni, da vse to premagamo in zmagamo. Z živim Jezusom Kristusom, ki nas vsak dan vabi, da ga sprejmemo v srce, pa zmoremo vse. Z Njim smo močni, z Njim zmagujemo vse sile hudobnega duha, mirno lahko gledamo v bodočnost, ker nič tako hudega ne skriva v sebi, česar ne bi zmagali.

Kadar bomo vsi slovenski katoličani vsak dan združeni z Jezusom, tedaj bodo tudi v naši domovini bližnji časi, nastopili bodo dnevi miru in sreče in veliko perečih vprašanj bo odpadlo.

Molimo zato, žrtvujemo se, delajmo, da se vse to zgodi. Če se bomo tako pripravljali, tedaj bo evharistični kongres resnično uspel in blagodejni tok milosti se bo razlil po vsej naši domovini.

Letake za II. Evharistični kongres bodo te dni prejeli vsi pripravljalni odbori, kjer pa teh ni, župni uradi. Prosimo, da nalepite na vidna in važnejša mesta v vsej fari. Prostor skrbno izberite, zavarovan naj bo pred dežjem in vetrom, da ne bodo lepaki prehitro strgani. Izobesite jih tudi pri trgovcih v izloženih oknih.

Lepe podobice z natisnjeno mednarodno molitvijo za uspeh Evharističnega kongresa bomo razposlali te dni. Te podobice naj dobje vsi verniki v reke. Prosimo zato, da jih razširjate. Prosimo, da vsem priporočite, da s to molitvijo združijo vse svoje molitve za popoln uspeh kongresa.

Javite pripravljalne odbore, ker iz mnogih župnij prihajajo še nismo prejeli. Glavne pripravljalnemu odboru je veliko na tem, da ima čimprej vse prijave skupaj. Z odlašanjem mu ovirata delo. Organizacija kongresa bo tedaj brezhibna, če bomo izpolnili vsak svojo dolžnost!

Hudo je.

(Vaše.)

V srednjem veku tako ponosno središče vsega Zevanja, proživlja sedaj in goska prestolnica teško gospodarsko in socialno krizo. Sicer smo Vačantrženi še vedno ponosni in za vse na evnetu ne pustimo komu drugemu kaj veljati, toda ta močovitost ima svoje korenine več v značaju, kakor v žepu. Vedno iščemo po časopisih, kdaj bo prišlo izboljšanje. Dolžniki grunajo, kdaj bo prevzela država ali kdorkoli njihove dolgove, vlagatelji na drugi strani čakajo, kdaj jim bodo banilnice vrnilje njihove prihranke. Kmeti porveduje, kdaj se bo dvignila cena žvini in pridelkom, gospodinja s kopico otrok

pa, kdaj se bo pocenila obleka in sol in petrolej. Vsi pa s skrbjo gledamo, ali bodo davki še narasli, ali pa se bodo končno znižali: Nekateri so si pomagali z vojnjo gramozja, drugi stikajo za delom kjerkoli, mnogi se ukvarjajo tudi z nabiranjem mahu. Zaslužek je seveda pičel. Hvala Bogu, z drvi se je lahko vsak preskrbel, če se je hotel, in ne bo treba iskati premoaga v vodi, kakor na Angleškem. Tudi za živče bi bili preskrbljeni. Bojimo pa se, da bo ozimno žito zaradi obilne moče odpovedalo; potem smo pa tam... To bi bila bežna slika iz Vač. Če ni obenem slika vseh slovenskih vasi? Vam, gospod urednik, pa srečno novo leto z željo, da ostane »Domoljub« vsaj tako zanimiv, kakor je bil doslej.

Smrtna kosa.

(Rakitnica.)

Kot prvi v novem letu se je poslovil za vedno od nas ugledni naš vačan Anton Grebenc. Bolehal je delj časa, sedaj ga je pa stienilo nenadoma. Bil je pošteni in krščanski značaj, priljubljen in pošteniljiv vsakomur. Mnogo vačanov se mu ima zahvaliti za napredek v gospodarstvu, saj je pomagal demarno, kdor se je nanj obrnil. Sam vzoren gospodar, ni bil nevoščljiv drugim, marveč je še sam pomagal. Svetila mu večna luč!

Popravek.

(Bušeča vas.)

Zadnjič smo v dopisu iz Bušeče vasi prinesli vest o nesreči g. žolskega upravitelja. G. upravitelj nam sporoča, da se ni ne ponесrečil, ne bil prepeljan v bolnišnico. Z dopisnikom, ki je zlorabil list v svoje slabe namene, bomo pošteno obrčunalni.

Zbor rešetarjev.

(Ribnica.)

Kakor vsako leto na semanj dan, tako smo se tudi letos zbrali rešetarji, vrnivši se iz Avstrije, Italije in južnih krajev, kjer smo trgovali v poletju in jeseni do sv. Simona, v dvorani na občni zbor naše Rešetarske zadrage. To je že deset let naš praznik in ostane za vedno. Naša zadruga se nam je priljubila kot skupna družina, kjer potofino svoje težave, dobimo pomoč in si pripovedujemo svoje doživljaje enim v pouk, drugim v svarilo. Načelnik g. Škulj nam je v svojem poročilu razlagal trd boj za naše pravice v preteklem letu. Saj nekateri nismo smeli po več mrazecv od doma, sami ne vedoč zakaj. Načelnik nam je obrazložil delo zadrage za pomoč v Beogradu v tem pogledu,

Zgode in nezgode slikarja Verbana

Priredila Lea Fatur

(Nadaljevanje.)

Ko končan svojo uro slikanja, mi sporoči kneginja, da hoče govoriti z menoj, me sprejme z ledenim obrazom in mi reče: »Gospod, mislim, da ste pošteni. Slišala sem nekaj. Ne maram, da pride ime moje hčere v zobe ljudi in vas prosim, da se ji ne bližate več.« Ko sem stal ves poparjen, je nadaljevala bolj prijazno: »Mladi ste in moja hči je lepa, ne zamerim vam. Bolj zamerim oni osebi, ki je starejša od vas. Ženska vas razume in pomiluje, mati vas odslavlja, kneginja bo mislila na umetnika.

Verban si zakrije obraz z rokama. Metka in Kata si brišeči oči in gledata. Rado, ki se vsede k Vrbanu in začne: »Pogum! kdo je povedal kneginji? Jadviga ne. Kaj, če je tukaj vmes naš sovražnik? Ali mi nisi rekel, da pove Suzana kneginji? In da ima Belec neko moč pri kneginji? Stopi takoj s tujci k Belec in povej mu.« Verban se razveseli, zmrachi in reče: »Da. Pojdiva rano v jutro!«

Se ni bila ura pet, ko trka Vrban pri Radu. Na opozorilo, da je še prezgodaj, stili Vrban nepotrpežljivo: »Imava še eno pot, pa ti povem zunaj.« Ni preteklo pet minut in sta stala pred hišo. Vrban se oprime prijatelja, se ozre nazaj in pravi: »Mar bi jo bil zbudil. Če je ne vidim več?«

»Koga ne vidiš več?«
»Metko vendar.« vzdihne Vrban.
»Greva v Vincenski gozd, kjer imam stanek z grofom Furtinom.«
»Pa vendar ne zaradi dvoboja?«

»Mislil si bova nabirala lešnike?« Rado obmolkuje. Kaka kazen božja je to! Vso noč ni spal. Videl je krvavečega roparja, mislil na brata — cigana. In zdaj naj gleda nov dvoboj? Vrban mu razloži: »Ko grem večeraj, kakor polit kužek iz knežje palače, se pripelja prav ta ljubi grof. Kaj je čakal tako težko, da me zapodijo? Planem k njemu in...«

»Mislil, da ima grof prste vmes?« dvomi Rado in pove Vrbanu, kaj je bilo ponoči. Načela sta kočijo. Jutro je bilo jasno, lepo. Rada in Vrbanova objame neko veselo čustvo, ko stopita iz kočije in zavijata za samostanski zid. Vrban vzklikne: »Tako mi je, kakor da grem k poroki.« »Slutim, da se nisem trudil zaman, naj mi pomaga Bog.« pripomni Rado.

Za zidom dobita grofa Pavla in njegovega upravitelja. Ta se stresa, ko zagleda mladeniča od onega večera, pa se pomiri, ko vidi, da ga ne poznata. Rado se mu prikloni in vpraša, če se mu zdi prostor dobro izbran? Upravitelj vpraša grofa. Pavel stisne obrvi in reče vlijudno Vrbanu: »Kakor je gospodom prav.«

»Pa ostaniva kar tukaj,« reče Vrban in slači »knjiž.«

»Za smrt je vsak kraj dober,« vzdihne Pavel in se slači tudi on. Rado pogleda grofa in ne more odmakniti oči od njega. Pride mu na misel: »Tak bi moral biti moj brat.« Slišal je tudi vzdih in zasmilil se mu je mladost, ki ni srečen v kljub svoji mladosti in lepoti. Upravitelj odmeri korake. Že si stopita mlada protivnika nasproti, kar se vrže Rado med nju: »Tu se ne »meta biti.«

»Saj res,« se domisli Vrban. »Solace vam sije v obraz, slepilo bi vas, stopita v senco.«
»Kakor je vam prav,« reče zamisljeno Pavel. Vrban stoji že s sabljo »pozor«, Pavel pa premišljuje nekaj in spregovori na

začudenje vseh: »Oprostite, gospod, če porabim zadevo s solncec sebi v prid. Gospod sekundant, prosim vas za besedo na samem.

To je bilo zoper vsak običaj. Vsak borec naroča samo svojemu sekundantu. Tačas, ko je stal upravitelj, kakor bi treščilo vanj, je peljal Pavel Rado pod drevo in mu molil zlat medaljon: »Gospod, zdite se mi časti vredni. Prosim vas, izročite to sliko duhovniku, ki me pokoplje in recite, da želim, naj bi bila ta slika pokopana z menoj.«

»In oni gospod?« se začudi Rado.

»Ni pripraven za tak posel,« odmaje Pavel.

Rado je bil že na tem, da »spravi medaljon v žep, pa ga neka nevidna moč sili, da ga odpre. Krikne tako glasno, da se Pavel ustavi in vpraša: »Gospod, kaj vam je?« Rado skoči k njemu, ga stresa in kriči: »Kdo vam je dal medaljon, s sliko, kdo?«

»Zakaj vas zanima to?« je bil Pavel plah.

»Zato,« ga stresa Rado, »ker je to slika mojega očeta; zato, ker sem umoril sinoči moža, ki mi je odvedel brata, ki je nosil tak medaljon. Poglejte, tudi jaz imam pravtako sliko. Od sinoči vem, da je bil moj brat prodan ciganom. Brž povejte, kdo vam je dal to sliko?«

Upravitelja in Vrban pritečeta. Vrban čaka nestrno, da spregovori Pavel. Pa ta gleda Rado, diha težko, blede in rdi, kakor da bije težak boj. Upravitelj rasume in uga-ne ter sili v Pavla: »Slika, gospod grof? Kupili ste jo od ciganov na Martinku. Tam je vendar toliko eiganov! Odgovorite vendar, gospod grof?«

Pa Pavel vidi solza, ki tečejo Radu po licu, zlomi svoje sabljo na kolenu, vrže kose od sebe: »Ne bom se bil s prijateljem svojega brata!«

kar je uspelo in, upamo, da bo obveljalo za vedno. Med letom smo zabili v zadruzi s prodajo raznih potrebščin za ribetanje, kar kupuje zadruga od članov. Ta oddetek vodi g. Franc Zajc iz Globeti in g. P. Prijatelj prav živo. V kratkem času se je napravil lep promet. Dolžnost vsakega člana zadruga je, da kupuje pri lastni organizaciji. Ta oddetek postaje v Sodrabi in ima svoje prostore pri g. A. Lovrenčiču. Veselo sporočilo je bilo za nas, da kljub temu, da ima zadruga zadnje čase velike težave, se število članov ni zmanjšalo, marveč smo prišli na 407 članov, kar pomeni eno največjih slovenskih zadrug. Zbor se je zahvalil Trgovski zbornici v Ljubljani za njeno pomoč, kot nam je vedno naklonjena. Ob vseplošnem odobravanju je g. Martin Šile predlagal najkrajšejo zahvalo našemu načelniku g. Skulju, kateremu ni nobeno delo pretežno in nobena pot predolga, da pomaga nam ribetarjem, svojim najboljšim prijateljem, kot on pravi, in ni prav krepko to potrdimo. Hvala mu!

Smrtna kosa.

(Iz St. Lovrenca na Dol.)

Na lepi božični praznik je umrl v Martinji vasi, h. št. 1. posestnik Franc Stepec, p. d. Gorenk Dosegel je lepo starost čez 74 let in je živel s svojo ženo v srečnem zakonu 44 let. Bil je svoj čas čez 10 let župan bivše občine Praprče, ki je zdaj združena z velikološko občino, še več let na občinski odbornik. Bil je pa tudi še blizu 50

let cerkovnik podružnice sv. Mar. Magdalene v Martinjivasi. Prav zanimivo je tudi, da je bil naročnik na »Domoljub« vsa leta, odkar izhaja in seveda tudi član Mohorjeve družbe. Bil je skrben gospodar, prav varčen in miroljuben, ki se ni nikdar prepiral in tudi nikdar tožbaril. Če se mu je tudi kdaj krivica godila, je raje potrpel, kakor pa, da bi iskal pri sodišču pravice. Kako je bil splošno priljubljen in spoštovan, je pokazal tudi njegov veliki pogreb, ki se ga je udeležilo veliko ljudi. Počivaj v miru, blaga duša, in večni Plačnik naj ti povrne obilo tvoja dobra dela!

»Brat!« vzklikne Rado in širi roke v objem. Upravitelj mu hoče zamačiti z roko ne- previdna usta, ali Pavel ga odrine in poklekne pred brata: »Veruj mi, da nisem zločinec! Spomladi sem še bil eigan, ali pošten. Zavedla me je želja po rodbinski ljubezni. Ti si moj brat! Povej mi, če živi mati, povej mi ime očetovo, da ga bom nosil častno vse svoje žive dni.«

Kakor da je ob pamet, strmi Rado na grofa Pavla, ki kleči pred njim in pravi, da je njegov brat ter mu zatrjuje, da ni zločinec... Iskal ga je po beznicah, zastavil je svoje življenje, da zve kaj o bratu. Sablja se še skoraj kadi morilčeve krvi, še mu zvene v ušesih Robertove besede: »Prodal sem ga eiganom.« in že je tukaj eiganom prodani brat, je tukaj pod imenom grofa Furtina, ki je bil prišel pred kratkim z otokov. Kaj, če je umoril Justin pravega Pavla? Zbeganu Radove oči gredo od Justina do Vrbanu, od tega do upravitelja, ki je mračen in molči. Vrban pa zupanjen prav tako kakor njegov prijatelj. Justin se čudi, da mu ne širi brat rok v pozdrav. Pa se domisli, plane k upravitelju in ga vleče za korak pred Vrbanu: »Povej vse! Razumeš! Vse! Nočem stati kakor zločinec pred svojim bratom.« Upravitelj pokane na Vrbanu:

»Prijatelj je mojega brata.« se otrese Justin.

Povej!

»Govoritelj ukazujeta Vrban in Rado. Upravitelj premišljnje in se nasmehe: »Vrban ni več Pavlov tekmeč, bratov prijatelj je, torej ni nikake nevarnosti.« in pripoveduje, kako mu je bil enkrat gospod Furtin uslužen, kako je izkoristil gospod to uslugo, da mu je moral pomagati pri dejanjih, ki sicer niso bila zločinska, a častna tudi ne, želel da si je miru pred Furtinom, ki je kriv, da sta mu umrla najbrž žena in

Razno.

(Krško.)

Prosvetno društvo v Krškem vprižori v nedeljo, 13. januarja t. l. v dvorani cerkvene hiše veseloigro »Nevesta iz Amerike«, spisal profesor Janko Mlakar. Ta bo ravno za predpust. Le pridite pogledat in se pošteno nasmejati! — V preteklem letu je bilo v naši župniji poročenih 7 parov, oklicev 11, rojenih 56 otrok in sicer 25 faranov (10 dečkov in 15 deklic in 31 tujcev (14 dečkov in 17 deklic), med njimi 15 nezakonskih (4 iz fare, 9 od drugod) in 3 mrtvorojeni; umrlo je 78 oseb in sicer 27 faranov (10 moških in 17 ženskih), 51 tujcev v občinski bolnišnici (15 ženskih in 36 moških), med njimi 9 neprevidnih in 5 jih je prešlo le zakramcat sv. maziljenja. Sv. obhajil je bilo v župni cerkvi 11.235.

Vzor-možu.

(Rajhenburg.)

Teško je najti moža, kakor je Franc Budna iz turbine. Že v 75. letu starosti — pa vedno pri delu. Od zgodnje mladosti ga spremlja tesarska sekira v roki in poštena duša v telesu. Mizarsko-tesarskega dela se je učil pri dobrem, že zdavnaj pokojnem mizarskem mojstru Francu Pogracu, nekaj slavnem obrtniku v Rajhenburgu. Takoj po prihodu francoskih trapištov v Rajhenburg je nastopil službo tesarja-mizarja za samostanske potrebe. Ob strani francoskih bratov se je naučil francoščine, ker je bil z njimi na skupnem delu celih 33 let. Bil je sploštan od gg. predstojnikov samostana — uporabljal se ga celo kot informacijsko osebo tukajšnjih slovenskih šeg in prilik, v katere se je morala francoska družina trapištov živjeti. Zadnja leta pa opravlja službo v turbini trapištov, pregleduje koleca, popravlja turbinsko zobje, olpi-ra vodovod. V delu ga prekine samostanski zvonček, ki ga kliče k telefonu, včasih pa tudi k okrepčilu ali na razgovor v samostan. Že celih 52 let je v službi oo. trapištov, zvest in pošten. Ob nedeljah se s pulico podprti pošteno bliža hramu Lariške

otrok v pomanjkanju; Furtin da mu je pomagal od gostilne, kjer je živel Tireta pošteno od dela, dokler ga ni zlorabil Furtin spet za svoje namene. Povedal je, kako se mu je smilil mladi umorjeni Pavel in kako je bil prepričan in je še, da je samo božja volja pripeljala takrat Justina, da odkrije in kaznuje Furtina. Povedal je, kako je pregovoril mladeniča brez doma, da je bil za grofa, kar mu je tem težje, ker se je bil naučil pri eiganih jezikov in drugega znanja od profesorja, ki je zašel med eigane, in ker je zrastle na Martiniku. »In zdaj,« konča Tireta, »ne more sleči Justin kar tako grofa. Eno je, da je našel mater, ki bi umrla ob takem razodetju; drugo je, da pridemo vsi skupaj na vešala.«

Vrban in Rado razumeta, Rado krikuje: »Dovolj je strahov! Nisem našel brata zato, da bi ga spravil na vešala. Kraljeva milost je velika, upoštevala bo okoliščine. Delati moramo po tihem, da te rešimo nesreče.« Upravitelj s nasmehe: »Res prava nesreča je ostati grof in biti oboževan od matere.« Justin vzdihne in prosi Rada: »Povej mi: me čaka doma mati? Povej mi vse in jaz povem tebi vse.«

»Pojdi k nam,« objame brat brata in vpraša Vrbanu: »Saj vendar niste več jezni?«

»Saj ne vem, kako sem prišel v to,« je sram Vrbanu.

»Tudi jaz na. Kriv je bil samo mladi zdravnik, ki je opozoril grofica in mene, da je Judviga zaljubljena v vas.«

»Didje torej! Maščeno se, kakor je prisegel. Upal je, da spravi enega s poti. Pojdimo hitro, da udarim tega zločince v obraz! Tako je vzklikal Vrban. Upravitelj pa ustavi nagle mladeniče: »Gospoda moja, do Didjere imam danes jaz pravico. Utaknil se je v gospoda Furtina in laž za mano, da mi raje

Marije. Ob prostih urah pa prebira misijonarska poročila, je študiral »Slovenca« ter ustanovil naročnik »Domoljub«. Njegova znanost je kaj prikupljiva: krasna dolga brada — puščavniški obraz — veder pogled, mal nasmeji, vkljub vseni težavni vedno dobro razpoložen in Bogu vdan. Lahko se raduje ob njegovi strani žena Terezija, saj si delita zakonske križe in dobroče že celih 54 let. Pa in nekaj naj omenim, kar redko najdemo: hitro in v grob si je že sam izdelal in pripravil, da bo lastnim prihranil to skrb. Tako gleda verem in pošten človek, ki je spremljan z žalji trpljenja, z mirnim pogledom v prihodnost. Čast zvestemu delavcu!

Jubilej.

(Višnja gora.)

Sedemdesetletna rojstva je v nedeljo praznoval širno Dolenjske znani ugledni mešan Matija Perušek, kov. mojster. Rodil se je na Blokah, živi pa že 43 let v Višnji gori. Neumorno je delaven. V svojem poklicu je res mojster, da malo takih. Uživajo splošen ugled. Dolgo je bil odbojnik in svetovalec v mestnem zastopstvu.

»Domoljub« ima že 42 let naročenega, ravno tako Mohorjeve knjige. Nad 30 let je požrtva-valno deloval pri gasilcih. Bog daj vrlenu možu še mnogo zdravih in veselih let!

Razno.

(Devica Marija v Polju.)

Misijonsko predavanje na prosvetnem večeru pretekli ponedeljek v domu je privabilo številno občinstvo. G. Ivo Peršuh je potem skriptičnih slik razkazoval širno Indijo, kjer delujejo tudi naši slovenski misijonarji. Občinstvo je poljudnega in izbornega predavatelja z zanimanjem poslušalo, kar kaže, da je dovoljeno za duhovna in verska gledanja in želi več takih predavanj. — Dramatični odsek Prosvete priredi v nedeljo, 13. januarja ob 8. uri popoldne Meškovo božični misterij »Henrik« govorni vitez. Ta lepa igra je polna ljubezni-pozuma in žive vere, ki jo prav današnji čas tako silno potrebuje. Vabimo tudi okolišane, da pogledajo to

kri puščen. Pustite me torej, da poravnam danes jaz svoje račune; ta človek je nam vsem bolj nevarnejši kakor Furtin.«

»Ima pa tudi veliko moč,« se sporni Rado.

»Ni posebno varno hoditi v njegovo hišo, dostavi Verban.

»Računi so računani,« skomizgne upravitelj. Veselo hitijo Vrban in oba brata po stopnicah, da obveste Metko, Kato in Obešena o čudnih dogodkih. Pred stopnicami jim pride naproti Belec, pobit in zmeden: »Vem že vse... Pa se že uredi in pojasni. Ali pomislite! Ni odslavila grofica samo vas, tudi mene ni sprejela. Skoraj da se mi je zmedlo od tega.«

Peljejo tožečega Belca k Metki in Kati, ki planeta solzni k Vrbanu: »Kje si bili?«

In Belec: »Res! kje ste bili? Pritečem sem in najdem vse v solzah. In ta gospod?«

Vrban ne ve odgovora. Zdjaj še ta sitnost z Belcem! Od same žalosti ne ve, kako naj pomiri sestro. Pa mu pride na pomoč Rado, ki predstavi Metki grofa Furtina kot novega prijatelja. Metka blebi in rdi, ko se pokloni grofu. Sorodnik! Pa tako podoben Radu in nič svoji ošabni materi. Kakšna prijateljica sta z Radom! Kar za roko se držita in gledata se, véeraj se nista še poznata... Začudi se tudi Belec, sprajuče in spravlja Rada v zadrage. Belec je sicer dobričina, a skrivnosti mu ni zaupati.

Belec in Suzana hitita naproti Vrbanu. Suzana je bila velika, močna ženska, napravljen po šegi svojega domačega kraja. Nasmehe se Vrbanu in prezro Belca, ki zdihuje: »Ali Suzana! kaj sem naredil?«

»Že urediva račune. Pridem od vas, kjer so mi povedali, da ste tukaj!«

Suzana zagleda ob oknu grofa Furtina. Vrban ne ve, kako naj raztolmači Suzanin zadevo. Justin pa stoji k nji: »Gospa, danes

krasno igro. — Gibanje prebivalstva: krstov je bilo v fari 56, porok 25 doma, umrlo jih je 76, med temi 26 v umobolnici (nefaranov). Če računamo, da je bilo še nekaj krstov v ljubljanski bolnišnici, kaže pregled vendar nazadovanje prebivalstva, kar da misliti. Naj bi se v svetem evharističnem letu tudi v tem oziru zboljšalo.

Igre.

(Šmartno pri Litiji.)

Naš oder se letos posebno pestro in bogato razvija. Še ne mine ena predstava in že se pripravljajo druga, tako, da imamo vsakih 14 dni prireditve. Doslej so nam igralci podali sledeče igre: *Zavržen*, *Quo vadis*, *Učlovečenje*, *Sestrici*, *Anima*, *V nedeljo*, *13. jan.* bo vzprizorjen »Henrik, govavi viteza. Ta igra je primerna ravno za božično dobo in je bila igrana letos na vseh večjih naših odrih. Je nekaj novega, posebnega in bo gotovo vsem ugajala. Za Svečnico je na vrsti »Marija iz Magdalec. Obetajo se pa še poleg tega in se vršijo že priprave za dve igri v predpostnem času, vrh tega pa še pevski koncert. Kdor ne verjame, naj pride pa pogledat, še bolj gotovo pa tisti, kdor verjame, tako da bo tudi odšel dvorana polna, kot je bila doslej. Bolje se nam zdi, če zmanjka vstopnice, kot pa če manjka gledalcev. Vsem srečno novo leto!

Razno.

(Št. Jernej.)

Umrli je na Drami ugleden posestnik in zaveden katoliški mož Jurkovič Jože. Že v rani mladosti je moral zapustiti rojstni dom in iti v tujino služiti kruh. Delal je več let v Ljubljani, od tam pa ga je povedla pot v daljno Ameriko. S težkim delom si je prislužil nekaj denarja, s katerim si je potem doma v zornu uredil svoje gospodarstvo. Poleg vseh posvetnih dobrin pa nikoli ni pozabil na Boga in mu je zvesto služil do zadnjega diha, na Silvestrovo, ko ga je poklical k sebi po večno plačilo. Pokojni je bil zvest naročnik »Domoljubca«, vnet pobornik za katoliško stvar, tako, da farne cerkve celo na smrti postelji ni pozabil, in ji je, sebi v dušni mir in v lep spomin, naklonil primeren dar. Naj mu dobri Bog, ki mu je tako zvesto in lepo služil na tej zemlji, s svojim vzornim življenjem in dobrimi deli, nakloni tudi onstran groba svoj tih in blaženi mir. — V šentjernejski fari, ki jo oskrbujejo trije duhovni gospodje in ima poleg farne še 12 podružnih cerkva, je bilo v minulem letu rojenih

156 novih faranov, umrlo pa jih je 72. — Trije možje so umrli naile smrti. Posestnik Pavlič iz Stare vasi je bil žrtev fantovskega pretepa, Tomičič Antona z Apnenika je ubil njegov pastorek, Brdik Franc z Bana pa je bil zaboden na sveti večer. — Oklicanih je bilo 43 parov, poročenih 31. V dušni blagor faranov je bilo podeljenih tudi 35.800 sv. obhajil.

Zupna kronika.

(Šmihel pri Žužemberku.)

Dva rekorda hkrati sta bila dosežena v letu 1934. Zupnija obstoji 145 let. Lansko leto je bilo največ rojenih v teku 145. letih, namreč 45 otrok. Dosedaj jih je bilo največ l. 1932, namreč 44. Umrlo pa jih je najmanj, kar obstoji zupnija, namreč 6. Leta 1852 jih je umrlo 7, sicer pa vedno več in največ l. 1860, namreč 52. V zadnjih 10 letih je bilo rojenih 358 otrok, kar je gotovo častna številka za zupnijo, ki ima samo 700 ljudi. — V letu 1934 je bila blagoseljena lepa nova kapelica sredi vsi Šmihel, ki je posvečena Jezusu Kristusu Kralju. Postaviti jo je dal naš rojak g. Anton Mrvar, posestnik v Trbovljah, ravno nasproti svoji rojstni hiši. Blagomu dobrotniku smo Šmihelci in vsi farani iz srca hvaležni. Bog mu stotero povrnil!

To in ono.

(Reteče.)

V naši cerkvi je lansko leto reklo dvakrat šest zakonskih kandidatov odločilni »hočemo«. 28 krščencev je bilo vprašanih, ali hoče biti krščen? Odgovorili so po namestnikih: hočem. Sedem smo jih pa brez vprašanja položili v jamo. Pač majhno število. Umrli sta dva, stara okrog 80 let in pet otrok, ki so bili vsi skupaj stari le nekaj mesecev. — Igralci »Prosvete« bodo za predpust napravili nekaj resno smešnega. Kaj in kdaj, homo že sporočili. — Zimo imamo prav milo. Zdi se nam, kot bi se bili pomaknili proti jugu. Sneg vidimo samo po višjih gorah. Pa nismo zato prav nič hudi. Srečno novo leto želi vsem prijateljem dobrega tiska zastopnik in dopisnik.

Iz dolenskih Benetk.

(Kostanjevica.)

Za konec božiča so nam pa le pokazali malo snega. Če za »vlaški božič ni snega, tako pravi pregovor, pomeni to nesrečo. Torej je res k dobremu padlo to par snežink. V Opatovi gori

se je pa že pomlad budila. Tela je bilo okrog grmovja, in ptički so že kar nekam pomladne pesničke začeli udarjati. — Kostanjeviška fara se polni. 8 rojenih več kot lani, štirje umrli manj od preteklega leta. Rojenih kaže krstna knjiga 50, umrlih pa le 19. In le bolj po starih je segla smrt. Najstarejša, Strojina Ana je bila že v 93. letu. Oklicanih je bilo 16 parov. — Za starega leta večer so se kostanjeviški streli postavili. Nekaj prav živalnih in prijateljskih točk so dali na program. Edina šibka točka lepe prireditve pa je bila predstava enodejanke Analfabet. Podajali so jo namreč v originalnem jeziku, a tako, da bi Vuk Karadžić komaj komu zadostno dal. Veliko bolj bi šaloigra prišla do izraza, če bi lepo v Levstikovi slovenščini povedali vsak svojo vlogo. — Kriza se čuti tudi pri »Domoljubovih« bralcih. Nijajo za naročino! Le, kar nič se oplašiti. Nekje se bo že našlo tistih grošev. Saj ni, da bi moralo biti vse ob enem, Niti dinar te ne stane vsaka številka, pa imaš cel teden branja.

Razno.

(Prečna.)

Kar po vrsti je začela smrt pobirati po Bršljanu. Za Hrastar Terezijo smo spremili k večnemu počitku pridno ženo in kršč. mater Kastelic Ivano. Kanalu za njo pa še upokoje-nega železničarja Kovač Jožefa. — Kar verjeti nismo mogli govorici, da je umrl tudi Vrček Alojzij iz Cegelnice. Daleč naokrog je bil znan. Posredoval je pri nakupu in prodaji živine. Ker je bil zanesljiv in ni pretiralva, so mu ljudje zaupali in ga radi imeli. Krščanske verske dolžnosti je vedno točno izvrševal. Smrt ga je vzela pri delu: nakladal je prodane pake! — Dobili smo novega organista-cerkovnika Zupančič Ivana. — »Joško«, kje imaš pa drugo živino, ker aamo to staro kravo napajaš, vprašam fanta. Ta pa žalosten odgovori: »Vse so vzeli za davke.« Strašno hudo je. — Upanja v boljše čase še nismo zgubili.

Novi zvonovi.

(Zelezniki.)

Bogatejše župnije so se kmalu po vojski oskrbele z novimi zvonovi. Naša župnija, ki stoji tik ob meji in deli vse sladkosti obmejnih krajev s podobnimi, pač ni bogata na eredvstih za take namene. Radi tega smo morali s potrpljenjem čakati celih dvajset let, da imamo zo-

sva se z Vrbanom pobotala. Odstopim od snubitve in podpiram Vrbanu.

Suzana zažari od veselja: »Zdaj imamo samo enega sovražnika. Pohodim ga, podleža, ki je sejal, kdo ve v kaki nameri, prepir med nami.« zažari Suzana od veselja, udari z nogo ob tla in prebada Belec s plameničimi očmi. Ubogi mož se zasolzi: »Povejte vendar, Suzana, kaj sem naredil, kaj sem zakrivil!«

Suzana ga premeri in pravi Vrbanu: »Ne povem vam imena, da se ne zaženete vanj. Prinašam vam Jadvigine besede, da misli vedno na vas. Vse se preokrene v vašo korist.«

Suzana objame Metko in se pokloni drugim. Gre, ne da bi pogledala Belec, ki jo prosi: »Suzana! Za Boga! kaj sem naredil!« Suzana se omeči in povabi Belec, da ji sledi v kočijo, kjer mu očita: »Gospod, samo vi ste vedeli za skrivnost, ki je kneginja tako draga. Veste pa tudi, da rajša umrje, kakor da zve svet zanjo.«

»In?« se čudi Belec.

»In?« se čudi Suzana, ki začne dvomiti v krivdo tega moža, ker tako nedolžno sprakuje. »Večraj je bil pri kneginji doktor Didje Studenčni.«

»Ne poznam nikogar s tem imenom,« od-maje Belec.

»In povedal ji je, da ve vse,« se ne da motiti Suzana. »Navajal je vse, kar se je bilo zgodilo pred sedemnaštnimi leti, še celo naše lastne besede. Odkod ima to?«

Belec jeca: »Da vse ve!« Od kod?

»Od vas!« mu vrže v obraz Suzana.

»Res?« se čudi Belec tako resnično, da Suzana kar podvomi, da bi bil res kriv. Belec se kar trese in se domisli rokaja iz Terpan in vina, ki ga je vrglo pod mizo. Pripeljali so ga pijanega domov na veliko žalost ženino in začudenje sinčkovo. Rojak ni

prišel po svoj plačani nakup. Z ženo sta mislila, da se strezjen domisli in pride iskat, kar je že plačal.

»To ni bil kmet; to je bil oni Didje ali od njega najeti lopov,« razsodi Suzana. Belec hoče brž do Vrbanu, da sve za Didjejevo stanovanje in se udari z njim. »Kar lepo mirni bodite!« ga nastavi Suzana. »Didje je priznal kneginji, da sovraži Vrbanu in bo molčal, če zapodi Vrbanu. Kneginja molči in si išče pomoči.«

Tačns je čakal Vrban, da se vrne Belec in mu pove, zakaj ga je odslovila kneginja. Ni mu prišlo na misel, da je zdaj vse drugače od kar ima teta sina. Metka je bila izmučena in Kata vsa iz sebe. Toliko skrivnosti! Rado gleda brata in druge, odpira usta, a mu je težko kaj povedati. Prosi, da sedejo vsi okoli mize in začne: »Pozneje, draga Metka in Kata, vama povem, kako je to, da je grof Furtin prav za prav moj brat. Zdaj te pa prosim, Vrban, ne preklinjaj me, naj ti povem karkoli! Takšna je moja iz-poved: Nisem sin vašega nekdanjega najem-nika in nisem iz Burgrundskega. Moj oče je bil Bretonec. Prva žena, Justinova mati, mu umrje, ko da Justinu življenje. Oče se naseli v Pariz. Otroka, ki ni še hodil, pusti Keravelovim, in posestvo da v najem. V Pa-rizu se seznanj z mojo materjo, pove ji pa ne, da ima sina na kmetih. Vest ga zapeče šele, ko sem mu bil jaz na poti v svet. Mati zahteva, da gre nemudoma po otroka. Oče gre in najde svoje posestvo prodano; Keravel je izginil z otrokom. Oče se vrne v Pariz, z materjo jokata in iščeta. Mati umrje, oče pa zabrede v sleparenje sosedom. Spravi v nesrečo prijatelje in zbeži v Nemčijo. Vest ga grize in grize: izgubljeni sin ga skrbi. Pod drugim imenom se vrne na Francosko. Nima poguma, ne ve, kako naj napravi.... Nekaj mesecev preden sem prišel jaz k vam

v Pariz, pravi: »Justinova mati me kliče na odgovor. Moram v prestolnico, da poskusim še enkrat poravnati pregreho. Pozneje iz-vem, da so videli znanci Keravela v Parizu. Oče vzame precej denarja s seboj, vrne se pa z globoko rano v prsih, a brez sina in brez denarja. Naročim mi, naj grem v Pariz in poiščem Keravela, naj iščem brata in vrnem otrokom, kar jim je vzel. Lepo prost, naj mu odpuste Kirgenjerjev otroci, da mu odpusti Kirgenjerjev duh...«

Rado poklekne pred Vrbanu. Solzni gle-data Metka in Kata plemenitega mladeniča, ki se ponizuje za očetov greh. Solzan in zme-den ga gleda Justin, ki ve, da zdaj nima ma-tere, da je oče umrl in da se je pregrešil z nečem zoper Kirgenjerjeve. Vrban se nekam zagleda. Zopet sliši strel, ki je končal živ-ljenje očetu, vidi skrbi ubogo stare Kate, ki žrtvuje svoje prihranke, da preživi »svoje« otroke. Vidi svojo težko mladost, pomanj-kanje svoje nežne sestre, svoje obupanje... Temno mu je v duši. Kako naj odpusti senci pokojnega in kako naj da njegovemu sinu svojo sestro? Sinu očetovega morileca? Ne, nikdar! Vstane in pokaže vrata sinovom Gageža... Pa kaj mu šepče rahlo v dušo: »Bodite usmiljeni, da dosežete tudi vi usmi-ljenje.«

Vrban vstane, prime roke Gageževih si-nov in reče: »Mir in pokoj duši vašega in našega očeta, in Bog pomagaj nam vsem!«

XII.

Bilo je jutro potem ko je obiskal komi-sar Didjera. Didje vstane svež in odločen: »Najprej k gospodu Furtinu, potem k Ma-lišu. Treba je delati hitro.« Napravi se in se odpelje v palačo Furtina. Debelo gleda vrat-ter gospoda, ki prihaja ob tako nenavadni uri, in ga pusti v palačo šele, ko mu pove,

pet toliko zvonov, ko smo jih imeli pred svetovno vojsko. Vztrajali smo na tej želji in končno je vendarle prišel dan, ko se nam je izpolnila stara želja. Jesen nam je prinesla končni sklep in ob božičnih praznikih so nam že zapeli iz visokih lin. Priskočili so nam na pomoč nekateri bogatejši iz železnikov, ki so se zavedali dolžnosti napram svojemu domačemu kraju, prav tako pa tudi sosednji Smoljčevci, posebno Urban Jelenc, ki je malega v celoti sam plačal, in Luka Zupanc, ki je prav tako priskočil z znatnim prispevkom na pomoč. Večji prispevek so poslali tudi ameriškis rojaki. Ves ostali denar smo nabrali od hiše do hiše in marsikateri dinar je bil pritrzan naravnost od usi. Dobili smo dva zvonova. Mali tehta okrog 400 kg, veliki pa 1760 kg. Veljala sta oba nekaj nad 70.000 Din. Vile in izdelale so jih Strojne tovarne in livarne v Ljubljani. Delo je solidno. Veliki zvon ima napis: Ob 1900 letnici našega odrešenja, 60 letnici cerkve, v letu zločinškega umora kralja Aleksandra I. Tako imamo v župni cerkvi zopet 4 zvonove, v podružnični cerkvi sv. Franciška pa dva, ki je imela dosedaj le enega, o bteji priliki pa je bil sv. Anton tako radodaren, da je svojemu sosedu sv. Francišku enega odstopil.

Pri prvem zvonjenju so prepustili železnikerji prvenstvo domačemu županu, ki je prvi zavezoval z velikim zvonom, nato pa se je nadaljevalo svecano pritrkavanje do zgodnje jutranje ure.

Tem potom se zahvaljujemo vsem darovalcem kakor domačinom tako tudi rojakom v Ameriki z željo, da bi jim Bog stotero poplačal to doprinceno žrtve v čast božjo.

NAZNANILA

n Prosvetno društvo v Hrušici naznanja, da se vrši v nedeljo, dne 13. januarja ob 4 popoldne drugi prosvetni večer. Predava g. prof. Silvo Breškvar, ki nas popelje v vesoljstvo zvezd s mikoptičnimi slikami.

n Krajev Jugoslovanska strokovna zveza ponovi v nedeljo, 13. januarja ob 16 v Ljudskem domu v Kranju igro »Peterčkove poslednje sanje«. — Vabljeno!

Kjer so na mizi brezverski veri sovražni žasopisi, ne moremo pričakovati katoliškega duha, katoliškega ozračja.

B—ski:

Ob dvajsetletnici svetovne morije

(Nadaljevanje)

Najprej sem stopil v veliko sobo, kjer so bili hkratu 3 razredi in 2 učni osebje. Upravitelj šole je učil IV. razred in uporabljal eno tablo. Mlada učiteljica — ta dan s klobukom na glavi — pa je imela pred učenci dve tabli in je učila prvi in drugi razred. Ko je upravitelj pojasnjeval računstvo četrtemu razredu, so otroci prvega in drugega »oddeljenja« (razreda; ta beseda je tudi pri nas zdaj šele moderna) izdelovali pisмено nalogo, oziroma risali. Učiteljica pa je hodila s klobukom na glavi ob klopih gori in doli in popravljala otroške izdelke. Drugo uro je bilo pa obratno. Tretji razred, ki ga je poučevala na eno oko slepa ljudskošolska vzgojiteljica Popova, je bil namreč v posebni sobi. Tu se je vršil pouk neovirano, dočim je bil v večji učilnici kar naprej nemir.

Kako in kaj so sibirski učitelji učili, spoštovane »Domoljubove« bravce na splošno gotovo ne zanima, zato tega ne bom popisoval, čeprav izkazuje moj dnevnik tozadevno cele učne slike.

Omenim naj še, da je v učilnici visela, kakor se spodobi, podoba carja in carice, po stenah pa so bile svetopisemske slike ter zemljevide evropske in azijske Rusije. Opazil sem tudi nekaj malih podob tujih živali. V kotu je visela večja slika Kristusova in še ena manjša Marijina. Pred Kristusovo podobo je gorela lučka.

Ob 10 je bil odmor in tedaj smo šli vsi v pisarno »zakuriti« (kaditi cigarete) in žvečiti seme solnčnih rož.

Ker pri šoli nisem opazil stranišča, me je zanimalo, kako bo med odmorom. Zelo enostavno, čisto po sibirsko: učenci in učence so opravičili vse potrebno po snegu okrog in okrog šole kar v »švarmlinjice«. Pozimi pri 25 stopinjah pod ničlo je vse to že kako šlo. Kakšen zrak pa je bil tam okrog bistroistoške šole poleti, ko je v Sibiriji do 40° C vročine, ne vem, ker me tedaj že ni bilo več med bistroistočani.

Prvi dan novembra 1914. Še vedno sem v Bistrem Istoku. Zjutraj ob 8 sedim v kuhinji tr-

govca Pahotina in zajtrkujem. Kar izvrstna »koščica! Krub napolnjen s sekljanim mesom, trdo kuhana jajca, nato pa še pražen riž, ki ga polivamo s toplim maslom. Zraven pijemo čaj z mlekom. Rusi sploh ljubijo tečen in obilen zajtrk a lahko večerjo, in inajno po mojem prav. Doma je samo gospa z najmlajšim sinom in dekla, drugi so odšli v cerkev, razen gospodarja, ki tohta sol.

Bolj od vseh je to jutro zgovorna Pahotina služkinja. Korajžna je, kar preveč korajžna in vesela in zabavna. Služila je že v raznih mestih in pri raznih družinah. Doma je v neki vasi tam okrog Altajskih gora, dobrih sto kilometrov od Bistrega Istoka. Pravi, da ni v njenem rojstnem kraju nobenega mraza. Voda ne zamrzne in tudi pozimi prestance v letnih čevljih in brez rokavic. Je pismena in rada čita. Tudi iz ruske zgodovine marsikaj ve. Razlaga mi med drugim, da je bila vsa zemlja od Altajskih gora, pa tja do Čeljabinska okrog Urala, nekoč kitajska last. Ve tudi, da v Sibiriji dožive ljudje visoko starost. Mnogo je dvajsetletnikov in precej tudi sturčkov in stark z desetim križem. Leta 1915, ob praznovanju stoletnice zmage nad Napoleonom, je živelo še sedem sturčkov, ki so se bojevali v rusko-francoski vojni.

Prvega novembra 1914, proti večeru sem bil nekaj časa v hiši, kjer se je vršila svatba. Ženina in neveste sicer nisem videl in res ne vem, kje sta tičila. V prvi sobi je bilo precej bistroistoških fantov, ki so sedeli ob steni po klopih. Med nje sem se pomešal tudi jaz in nekaj mojih ujetniških tovarišev. Dekleta so plesala »kolo« in še precej dobro triglasno prepevala neko prigodnico. Med drugim sem razumel voščilo nevesti, »da bi bila dobra »gospodinja«. Nato so dekleta prinesla fantom — ruskim namreč — v lončeni posodi vode in jih vstoma poljubljala. Vse to, počeni od kola, pa tja do vode in do »sladkega Lonca«, so živalne mladenke seveda večkrat ponovile. Opazil sem tudi, da je dal ta ali oni počeni fant temu ali onemu dekletu kako — kopejko.

Pa glej, kmalu se pokaže nevestina mati in nas ljubeznivo vabi k odhodu ali po jugoslovensko »na polje«, rekoči: »Dajte nam svobode, piti hočemo čaj«. In odšli smo vsi nepobjavljeni kakor polti kučki.

Dne 2. novembra 1914 so prišli v gasilni dom nekateri vaški izobraženci, med njimi

da je zdravnik in želi k gospodu Furtinu. Lakomno gleda Didje poslopje in vrt. Imeti kaj takega! Bil je za streljaj od Furtinovega paviljona, ko sreča upravitelja, prejšnjega Tireto. Ta se začudi, ko spozna mladega moža iz lože, mladega moža, ki ga spominja nečesa davnega in poleg katerega je bil starec, ki mu je rekel, da je bila voda globoka, starec, ki ve...

Didje je bil že pripravljen na tako srečanje. Ko sluga pove upravitelju, da želi gospod govoriti z gospodom Furtinom, se Didje ustavi in vpraša tako mimogrede: »Prijatelj, vi poznate navade gospoda Furtina. Bo užaljen, če pridem tako zgodaj? Zdravnik sem. Priporočil me je gospodu marki Bassi.« Upravitelj se umiri ob teh besedah. Že hoče Didje naprej, ko ga poprosi: »Samo besedo, gospod! Niste bili večeraj pri predstavi.«

Didje premljkuje: »Saj sem bil nemara res tam. Kaj me poznate, prijatelj!«

Upravitelj se zave. Če je spoznal on Didjera, je spoznal lahko tudi Didje njega. V zadregi hiti: »Ne, gospod! Ali v vaši loži je bil neki drugi gospod...«

»Ah!« se zareži Didje. »Neki klepetavi starec, Bog ga pozna! Govoril mi je o vsem mogočem; nazadnje sem pobegnil pred njim.« Upravitelj se uveri, da mu od te strani ne preti nikak nevarnosti, oprosti se in Didje se napove gospodu Furtinu. Ta namršči obrvi. Srečal je že parkrat v družbi osebo tega imena — zdravnika? Kaj mu hoče? Vljudno sprejme nezaželeni obisk in sede. Didje pa še stoji: »Prosim, gospod!« povabi Furtin. Didje stopi k vratom, jih zapahne in zapre za okna.

»Pa me vendar ne mislite pridobiti za kako zaroto?« se roga Furtin. »Se bojite predi?« Didje sede in poudari: »Prepričan

sem, da je pri nekaterih boleznih močan prepih poguben.«

»Pri nekaterih boleznih!« ponavlja Furtin in moiri pozorno mladega zdravnika. — »Saj jaz nisem bolan.«

Didje ogleduje svoje svetle čevlje in meni: »Gospod, motite se glede svojega zdravlja. Bolni ste, zares bolni.«

»Zares!« zategne Furtin.

»Tako bolni, da vas moram osamiti, sicer vas ne morem zdraviti,« poudarja Didje.

Furtin se dvigne in premisli: »To je norce ali predrznež.« Bliza se Didjeru: »Zelo žal mi je, gospod, da ne moremo več poslušati vaših brez dvoma zelo učenih razprav. Mogoče ste se zmotili v hiši. Poznam vas kot moža, ki se bavi bolj z ženskami kakor z bolniki. Nemara obiskujete nepoklicani zdrave, kadar nimate slučajno sestauka s kako krasotico?«

Didje ostane miren: »Vendar ste bolni in vaša bolezen je ta, da beži spanje od vas.«

Furtin se strese. Od kod more vedeti zdravnik, da ne spi odkar je bil prebodel Pavla, in odkar se je vrnil umorjeni Pavel.

»Oh, ta je lepše!« se nasmehne razdraženo. »Gospod doktor zdravi in ve za boleznih takih, ki jih ne pozna.«

»Poznam vas, gospod,« trdi Didje in oni se smeji: »O, da!« se smeje v zadregi Furtin. »Z ulice, iz gledališča, od pojedin.«

»Ne, gospod! Poznam vas skozi in skozi. Vaša bolezen se imenuje »mutasti birič.« Naj vam povem vzrok? Ves prepaden plane Furtin k Didjeru: »Končajte! Kaj je vzrok moje boleznij?«

Didje pokimava: »Vzrok vaše boleznij je duh mladeniča, ki ste ga prebodli na večer petnajstega majnika.«

Furtin zatuli kot ranjen bik, odpre omario v steni in nameri pištolo v Didjerja. Ali tudi Didje drži že v roki pištolo. Furtin

omahne na stol. Didje se nasmehne: »Ne delajva neumnosti. Če me vaš strah zgrabi, moj vas ne bo. Marna ne teče tod... Kaj bi odgovorili mojemu prijatelju, ko vas vpraša po meni, prijatelju, ki ve, ki je videl. Eden ste proti dvema. Zakaj bi se streljala? Saj vam ne grozim s policijo, ampak vam hočem pomagati.« Furtin se spomni glasu v gostilni.

»Ste bili vi? Kdo drugi?« vpraša prepaden.

»Kdo vam nudi roko v pomoč?« se smeje Didje. »Saj vidite, da Pavel ni grofilin sin. Iznika vam premoženje, bivši gostilničar mu pa pomaga. Vi pa niste mož, ki bi se udal. Prevarila vas je bratova ljubezen do žene. Zapustil je pastorku, kar gre po božjem pravu vam. Rad vam priznavam, da ne morete prenašati take krivice. Poravnali ste jo... Pa se vam Pavel vrne. Kdo je? Pomagam vam odgniti temni zastor. Imam načrt, kako se na lep način rešimo Pavla. Vrban, slikar Vrban, je zaljubljen v kriško kneginjo, ki je zaročena z grofom Pavlom. Moja skrb bo, da zve kneginja o razmerju njene hčere in da zve za to tudi grof. Pride do dvoboja. Ako Vrban ne zabode Pavla do smrti, nam poveste vi svojo misel. Če ne pade Pavel, pade Vrban; in vsak način bo en tekmeč manj.« Zlobno sikne Didje zadnje besedo.

»Tekmeč manj!« ponovi začudeno Furtin. »Da,« reče Didje malomarno, »pozabil sem povedati, da se poročim jaz z kneginjo.«

»Vi!« zategne Furtin prezirno. Didje zmigne: »Zakaj pa ne?« je Didje zadirčen, »človek s premoženjem doseže vse. Bi me zdajle predstavili gospe grofici in grofu?«

Tako je začel Didje. S polno paro. Malič je tačns vzel v roke Bolca. Iz hiše stopi preoblečen v kmeta, ki pride prvič v mesto, in

rski častnik, ki smo mu bili podrejeni, še en ruski častnik, ki je prišel ne vem po kaj iz Bjlska, krajnje apotekar in poštar. Bili so vsi skupaj precej dobre volje in želeli so, da jima zapojemo. Najprej so šli na oder Srbi in so čuvstveno odpele svoje narodne točnice. Nato smo nastopili Slovenci, ki se nas je zbralo precejšen zbor. Nekdo je imel celo pesmarico Mohorjeve družbe. Med drugimi slovenskimi umetnimi skladbami smo zapeli tudi »Slovence sem in« »Jadransko morje«. Slovenske pesmi, ki so se ta večer gotovo prvič v svetovni zgodovini peče v bistriški dvorani pred izobrazeno publiko (občinstvom), so se Rusom zelo dopadle in drug za drugim so nam podajali roko z iskrenimi »Spasibo bratci! — Hvala bratje!«.

Tisti večer je v bistriškem gasilnem domu ruski častnik iz Bjlska zelo priporočal, naj bi se čimveč slovenskih ujetnikov za stalno naselilo v Sibiriji. Rekel je, da bo v Bjlsku sprejemal priglase. Vsak bi dobil brezplačno velik kos zemlje in 500 rubljev v denarju. Družine bi došle v Rusijo na državne stroške. Ne vem, če se je tedaj ali pozneje javil za stalno bivanje v Rusiji kdo iz naših vrst. Pa tudi izmed Srbov je menda samo Božo Dimitrijevič nekaj govoril o prigrisavi in se je pohvalil ruskemu častniku, da je v tem pogledu že storil prvi korak. Ko si je izbral nevesto v Barnaulu. Vendar menim, da prijatelj Božo vse skupaj ni vzel zares in sicer prepričan, da je tudi okrog njegovega Pančeva mnogo rodovitno zemlje in ne malo ljubkih srbskih deklet.

Dne 3. novembra 1914 sem šel ob 10 dopoldne zopet proti bistriški soli. Rad bi bil nazov pri pouku ruskega jezika. Na poti me sreča zavvedajušči (nadučitelj) in mi pove, da danes ni pouka, ker je zarjev dan. Povabi me v svoje stanovanje.

Preprosta kmetiška hiša. Sirotna soba, berna postelja, miza, stol, mali kovčeg, par starih šik in nekaj knjig. Na mizi leži pakček mahorko, to je pšena podobna tobak, ki ga običajno kadi — ruski kmet. Napraviša le papirja dva »kviniceljška«, nakujeva mahorko in začneva kaditi. Tovarš pripoveduje: Za stanovanje in hrano plačam vsesono hišnemu gospodarju 12 rubljev, kar je od mene preveč, zakaj samo 80 rubljev imam plače za 30 dni. Zaprav sem že 15 let učitelj. Bil sem pet let v Koreji, ko je bila pod ruskim varstvom. Evo ti slika moje nekdanje šole v korejski vasi Zarčien, ali po korejski Tisinka! — Šola in cerkev sta zrušeni. Z ruskim jezikom smo širili na Koreji tudi

pravoslavje. Imeli smo lepo telovadnico, ki nam je služila ob delavnih kot učilnica, ob nedeljah in praznikih pa nam je bila pravoslavni bogoslužni hram. Otroci, ki so v začetku govorili svoda samo korejšeno, so že v treh letih žlobudrali naš jezik kot pravi Rusi. V razredu sem imel do 80 učencev in učenec — samih sliškanih obrabkov. — Pogled še slika moje sestre in njenega moža. Poročena je daleč v Mongoliji in se ji dobro godi. In to je slika brata-mornarja, ki je še vedno zaprt. Na ruski ladji je leta 1905 izbruhnil upor, ki se ga je udeležil tudi on, za kar je dobil 12 let ječe. Si dopisujeva. Imam lasten dom v Bjlsku. Sem samec, brez očeta in matere. O počitnicah, ob koncu aprila, grem vsako leto za več tednov v Bjlsk.

Bistriški nadučitelj Halatin Mihael mi je povedal še marsikaj, česar si nisem zapisal, pa tudi ne dobro obranil v spominu. Vendar naj navedem še par stvari. Halatin mi je razodel, da ima le eno uradno knjigo, ki je vsak dan izpopolni v par minutah. V tem pogledu smo slovenski učitelji precej sva boljše. Učiteljece pa sploh nimajo uradnih knjig in poučujejo »kar tako«. Ne zahaja v družbo, ker nima prijateljev. Za vaško gospodo ne mara in govori raje s kmeti. Pa tudi od teh nerodko žuje kako bridko. Zadnjič je učenca kaznoval. Privedel je otrokov oče in se zadiral nad Halatinom: »Kaj boš ti, mi smo šolo zidali!« Sibirskemu stanovskemu tovarišu sem skrivnostno povedal, da je učiteljevo ne samo v divji Sibiriji, ampak tudi v skitararici Avstriji nerodko bilo deložno takih in podobnih očitkov. — Dve dveh popoldne je bistriški nadučitelj v soli, nato sede h kosilu. Po čudu penjavlja ševljne zvečke, nato čita kašnoro rusko knjigo ali časopis. Ob mraku zleze v posteljo. Vsak teden gre v vnanje (kopališče). S telesno kulturo drugih nima posla.

Bistriški vzgojitelj mladine je se pripomnil, da se vsako leto fotografirajo vsi učenci z učitelstvom vred in da vsak učitelj po dveh letih dijakaona lahko v Sibiriji postane pravoslavni duhovnik. Sicer pa Sibirijaki svoje pope, kot izrazite carske privržence, na složno kaj malo spoštujejo. — Halatin mi še pokaže lepo spominško kolajno, ki jo je dobil takreprote vsak učitelj ob 300 letnici vladanja carske rodine Romanovov. Nemašo usluge mi je napravil bistriški kolega Lasti dan tudi s tem, da mi je daroval 20 pol belega papirja, ki sem ga uporabil za svoji dnevniki.

Mnogo krajev sem videl videl v Rusiji in Sibiriji in nerodko sem bil gost te in one družine. Zato lahko rečem: Ne maram si misliti ruske obitelji brez kopalnega prostora, ali kakor oni pra-

vijo brez »banjec«. Seveda je obseg kopalnice, kakor tudi njena oprema pri različnih hišah različna in se običajno ravna po premoženjskih razmerah. Za ruskega ujetništva sem se kopal v banjah, ki so bile razkošno opremljene, videl sem pa tudi preproste kmetijske kopalnice. Najbolj revni so imeli v bližini svoje kočje, če drugače ne, za silo zbito barakico v velikosti malega praščjega hleva. V sredi na zemljinah tleh so zakurili ogenj in v kotlu segreli vodo. V drugem kotlu, nerodko pa kar v izdolbenem koritu, je bila mrzla voda, tretja posoda pa je bila namenjena mešanju obeh. V tej preprosti kopalnici ni bilo samo neznanke vroče, ampak le je dužil tudi dim do onemoglosti. In obhvali smo svoja trupla po mili volji s toplo, izrlo ali srednjemrlo vodo in se nato še posteno lastnorodno pretepari po golih telosih z brezovo ali tako drugo primerno vejo, da smo bili nazadnje ne samo rdeči kot rak, ampak takorekto prekabani ali vsaj preparjeni od nog do glave. Čoli curki potu so nam obhvali telo še celo uro po tem čiščenju. Za kopanjem je takoj sledil v topli sobi čaj.

Rusi se običajno ne kopajo posmič, temveč po več skupaj. Mama in hčerke skupaj, aha in sinovi pa zopet zase, seveda če družini ni prevelika. Nam se vidi tako skupno kopanje odvratno, kar tudi je, saj nima preozkih zvez z naravnostjo in kulturo kulturnih narodov. Rusom pa se zdi omenjeni način kopanja popolnoma v redu. Tudi pravoslavni pop s svojo družino se ne očedi drugače, kakor njegovi verniki. Kopanje v banji je zelo važna tedenski posel ruske družine. Če živi le nekaj dni v ruskem domu, boš v znak gostoljubja in prijateljstva čisto gotovo povabilen tudi v domačo kopalnico. In zamera bo, če se vabila ne odzoveš.

V Bistram Istoku je minulo malo dni, da bi ne bil gost blage družine trgovca Pahotina. Zato ni bilo prav nič čudnega, da so povabili neko soboto tudi mene v »banjo«. Ni mi treba omeniti, da je imel trgovec Pahotin dokaj lepo urejeno kopalnico. Po načelu, da imajo dame prednost, je šla v »banjo« najprej gospa Pahotinaova s hčerkami Zofigo, Ano, Vero, Nino in Avgusto. Ko so bile ženske očiščene, je prišel na vrsto možki spol, to so bili gospod Pahotin s sinovi in moja malenkost.

Bil sem prvič v življenju v taki kopalnici. Zelo sem se potil. Ko sem se vrnil v sobo, sem bil kar slab. Možno mi je utripalo srce. Spil sem kar tri čaše čaja z limono in ni mi samo odleglo, temveč sem se počutil lahkega in svežega, kakor že dolgo ne.

(Dalje sledi)

stopi v Belčevo trgovino. Zagleda matere Jančka in začudi: »Kak lep deček!« Belec se kar zamaje od veselja, njegova žena hiti k kmetici: »Mar vam je res všeč?«

»Kaj mi ne bo? Rejen je, kakor da bi bil s kmetov.«

»Pa je vendar Parizan,« pojasni gospa, »mi dva sva pa s kmetov.«

»Namara iz Normandije? Sino tovej rojaki.« Kmalu sedi »rojaki« na stolu ima Jančka na kolenih in ga obklada s slaščicami. Gospa Belec migne pomočniku — treba je postreči rojaku. A rojak se brani. Pove, da je prišel v Pariz po malo dedščino in bi rad prinesel hčeri kaj blaga domov. »Tačas, ko bo pripravljala gospa platno za perilo, greva mi dva kam. Nič nepotrebnega, prosim, gospa, samo močno platno za perilo. Moja hči je kmetica. Ima dečka, ki je podoban vašemu. Za petdeset liver mi pripravite, gospa, in niti za paro več. Medtem se odpeljeva z možem na zajtrk. Tu je denar za blago, ki ga vzamem potem.«

Teško je ustavljati se takšnemu vabilu; gospa Belec možu milostno dovoli, da gre. Belec pa se razveseli, da sune enkrat sam kam. Kmet stisne pri odhodu Jančku sreben novec v roko. Deček se kuja nekaj časa v kotu, potem prinese materi denar:

»Vzemí, mama! Ne maram denarja od tega strica in njega tudi ne maram. Pravi, da sem mu všeč, pa me še na zajtrk ne povabi.«

Mališ in Belec je mahmeta v gostilno »Pri zlatem jabolku«, ki je bila znana, da toči dobro kapljico in ima izvrstno kuharico. Belec je ves iz sebe od veselja, ko naroči »rojaki« ostrige in burgundec. Zajtrk kakor na dvorni. Se predno je pokusil vino, je bil že omamljen od rojakove postrežljivosti. A rojak je še naročil: ribe, cvrtje z jabolčno muzzo, šampanjca in nazadnje se črešnjevoj

Hker. Gospa Pelec ni trpela izbirčnosti pri jedi. Če je pomočnik kdaj kaj znil o kishi reči ali močniku, je dobil takoj odgovor, naj zahvali Boga, da ima močnik, v Parizu da je dovolil reševcev, ki ga nimašo, in nihče ne ve, kaj se pride, časi da so stabi; vsak hlapec bi rad boljše jedel kakor njegov gospodar. Ker pa mora dajati gospodar dober zgled, ni smel Belec črhviti, tudi če je bil močnik nestan. Tako se je okoristil pri vsaki priliki, da ngodi močnika prisretno želodcu. Ni izpil več kakor masele vina, ko mu je splavalo vse na yrh sreča. Pri drugemu masele je že tikal svojega rojaku in ko je metal vasa cvrtje zalito z rumom, se je bahal, da je naredil odlični dami veliko uslugo. Potem je pravil o ljubezni, Verbanu in kneginji. Pri tretjem masele je pretil Belec kneginji, da ji že pokaže, če ne da Jadvice Verbanu. Udaril je po mizi: »Moč v rokah imam! Tedaj se zleti Mališ, vpraša hlastno: »Povej vendar, boterček, kako narediš to!« Belec se v hipu strežni. Grlo pogleda botra in se brani: »Se moja žena ne ve tega.« Mališ ve, da ne sme nogačvarjati pijanec. Nalije mu črešnjeveca in sune Belec, ki je začel drnmati: »Kako si že rekel! Da prisiliš kneginjo, da da Verbanu svojo hčer? Zakaj ne poveš svojemu staremu prijatelju?«

Belec se bori z iskro pameti, ki mu je še ostala in podmeti: »Stari prijatelji!«

Mališ ustane: »Vidim, da nisem tvoj prijatelj. Plačam, pa z Bogom!«

Pijni Belec ga ustavlja, mu zagotavlja svojo zvestobo, ječa, išče niti, se zalotava... Mališ sklepa roke od veselja: Jasno jel Kneginja je v rokah Didjera. Ko poskusi Mališ, dvigne Belec težko glavo, pa ne vidi svojega, »boterčak«. Hoče ga poklicati, pa se mu jezik zaplete, glava omahne in ves ljubi gospod Belec se vrzne pod mizo. Mališ pa hiti domov, sestavlja raztrgane slivke in dobi iz

njih naslednjo povest: Predsedemnajstimi leti je bil bogati knez Križki obrokovan pri kralju. Posestva so mu zaplenili, ječe ga je rešil nagli beg. Z njim je bežala mlada žena in par tednov staro dete. Potovanje je bilo mučno in kneginja je živela v strahu, da ji umre dete. V Terpanah, rojstni vasi Belčevi, je vprašala župnika za zanesljivo osebo, ki bi ji lahko prepustila svoje dete, dokler se ne vrne. Župnik ji nasvetuje mlado ribičevo vdovo v bližnji vasi ob morju, ki je imela osem tednov starega sinčka. K tej vdovi je hodil v vas gostilničarjev sin, Belec. Rad bi bil poročil mlado vdovo, pa se je vedno izogibala takim pogovorom. Vdova je sprejela kneginjinega otroka z veseljem, saj bo preživljala zdaj lahko tudi svojega sinčka. Negovala je oba otroka z ljubeznjo. Božjast ji vzame sinčka. Bila je nevoljna, da je umrlo njeno dete, ostalo pa je dete bogatice. Tačas se oglasi pri nji znanka Suzana in jo prosi, naj sprejme njeno puščko. Ubogo Suzano je bil zapeljal grajski pisar, ki je zgrnil v Pariz. Stariši so zapodili Suzano, ki je hitela za zapeljivcem v Pariz. Vdova je rada sprejela otroka in izkazovala mu je vso svojo ljubezno. Belec je večkrat poskušal, da dobi od vdove kako obljubo, pa zastojal. Vdova je vedno hitela na morje, kadar je prišel Belec in mu prepustila otroka. Prišel je čas, ko je vdova odločila črno obliko. Punički sta že stonicali in čebitali. Vdova ju je nazivala »sreča kapica« in »mrdra kapica«. Nihče razven nje ni vedel, kateri je hči kneginje.

>Domoljub< se je boril za vse Slovence od začetka do danes; boril se je za naše svetlinje, za vero in narodnost. Kde se bo boril to dni zanj?

Današnja sovjetska Rusija

(Nadaljevanje.)

Pred vojno so boljševiški revolucionarji po vsem svetu obtoževali carizem zaradi izgnanstev v Sibirijo in sličnih političnih preganjanj, danes počno sami isto, le še v postoteren meri. Samo od l. 1923—1925 so odgnali v sibirski pregnanstva 72.000 oseb iz vseh slojev. Carski režim je bil zverinski, »proletarski« v Rusiji je še neprimerno krvoločnejši in sramota za ves kulturni svet. Ruska zgodovina se ponavlja in strašna sibirski taborišča za politične kaznjence (»Katorgec«) so njen simbol. Carska »Ohrana« je bila vsaj odvisna od rednih sodišč, toda za Čeko in GPU je sam Krilenko to ponovno, a zaman zahteval. GPU lahko zapira, obsoja in mori brez najmanjšega nadzorstva (petrograjska Čeka je n. pr. ustrelila v eni sami noči 512 talcev), saj večina njenih dejanj sploh ne pride nikoli v javnost. Pri njenih sodbah ni treba ne prič in ne dokaznega postopanja in tudi vsaka obramba je nemogoča, ona je le izvršilno orodje najvišjih strankinih mogotcev. Ona vzdržuje cele armade raznih policistov ogleduhov, ovaduhov in »izzivačev, ima lastne ječe in taborišča za kaznjence, lastno artilerijo, tanke in letala in ona noč in dan nadzira vse in vsakega. Pod njenim tajnim, a ostrim nadzorstvom sta delavec in kmet, tovarniški ravnatelj in sovjetski poslanik v inozemstvu, milijonska vele mesta in zadnja sibirski vasica, ona je diktatorjevo oko, ki vidi vse in uho, ki sliši vse in v njenih ječah za vedno ter brez sledu izginjajo vsi, ki jih smatra režim za nevarne. V državah, kjer je popolnoma zadušeno vsako javno mnenje, more vladati le anarhija ali pa despotija in to je SSSR. Misel se je združila s surovim nasiljem. Število vseh njenih smrtnih žrtev je neznano, a samo za prva tri leta (od decembra l. 1917 do septembra l. 1921), ko je dejansko vodila vso Rusijo Čeka, je izpričanih 1 milijon 786.188 oseb obojega spola, med katerimi je 28 škofov, 1200 duhovnikov, 775 učiteljev in profesorjev, 8800 zdravnikov, 54.000 častnikov, 290.000 vojakov, 105 tisoč policijskih častnikov, 48.000 orožnikov, 12.800 uradnikov, 355.000 drugih izobražencev, 192.000 delavcev in 815.000 kmetov. Od septembra do konca l. 1921 je padlo nadaljnjih 18.351 oseb, l. 1922 okroglo 38.000, l. 1923 so pomorili 112.000 oseb, največ kmetov, l. 1925 novih 14.000 itd. To so samo ugotovljene številke, a vseh žrtev cenijo poznavalci za prvih 15 let na 3 milijone, stotisoči ječe po strašnih taboriščih, a okroglo poldrugi milijon jih je pravočasno pobegnilo v inozemstvo. S proletarijatom samim ni v zgodovini še nihče ravnal tako krvoločno, kot njegovi lastni — »dorošeniki«.

V to število pa še niso všteti stotisoči, ki umirajo po nešteti taboriščih v Sibiriji in v severnoruskih gozdovih. Po odpravi Nepa so romali v ta taborišča nepregledni tisoči izobražencev, trgovcev, kmetov itd., ne zato, ker so zagrešili morda kak prestop, ampak zgolj zaradi tega, ker ne pripadajo proletarskemu razredu. Nemogoče je ugotoviti točno število teh obsojencev, a samo v taborišču »Solavki« jih je okroglo 250.000, v taboriščih »Vjatka« in »Kotlasc« po 200.000, v sibirskih taboriščih »Kungorc« »Bajkalc« in »Amusc« skupno 500.000 itd. Tu izvršujejo vsi vprek, duhovniki in kmetje, trgovci in delavci, desni in levi marksisti, izobraženci in drugi »lišenci« (to so osebe, ki so oropane vseh državljanskih pravic, ker ne morejo dokazati svojega proletarskega pokoljenja), starčki in mladina razna prisilna (t. j. neplačana) dela: spravljajo les, grade ceste, železnice itd. Njih življenjske razmere so strašne, ker dovoljuje vlada za njih oskrbo le po 3 rublje na mesec in umirajo v masah. Samo pri gradbi ogromnega prekopa med Belim in Baltiškim morjem (226 km) je bilo zaposlenih 150.000 takih pre-

gnancev, kjer so delali po 12—14 ur dnevno in večkrat pri mrazu 30—40° pod ničlo. Po dovršitvi prekopa je ostalo živih baje le še 10.000, a 140.000 jih gnije v prekopu in njegovi najbližji okolici.

Meseca julija l. 1934 je bila GPU preosnovana v redni ljudski komisarijat za notranje zadeve, tajna policija je postala le oddelek tega in njene pravice so bile jako omejene. Če bo to povzročilo kako olajšanje, še ni mogoče presoditi.

To je slika komunističnega »prava« in »pravosodstva« v SSSR. Neznatna manjšina hoče vzdržati tam za vsako ceno svojo diktaturo, ki je vse poprej kot proletarska in izliliti družabni red, ki se upira vsej človeški naravi. Ker je zato neizvedljiv, nujno doživlja leto za letom nove neuspehe, a diktatorji v svoji slepi strasti ne marajo in ne morejo priznati zmotljivosti svojih načel, temveč na debelo ubijajo in more. Staroveško suženjstvo je bilo sramota človeštva, a sedanjí »proletarski režim« v SSSR je zločin.

c) Človek in družba.

Zakaj so boljševiki načelno zavrgli demokracijo in svobodo ter nujno uvedli despotično diktaturo, ki se vzdržuje z zverinskim terorjem? Odgovor na to temeljno vprašanje, ki tvori jedro za razumevanje boljševiškega komunizma, bomo našli le, če premostrimo vso njegovo miselnost.

Komunizem je naraven odpor proti kapitalističnemu družabnemu redu. Tako v stari Grčiji ali v starem Rimu, kakor tudi v velikih »kulturnih« in »naprednih« državah najnovejše dobe ima gospodarsko ter v precejšnji meri tudi politično moč v rokah majhna pečica kapitalistov, za katere morajo garati tisoči in milijoni. Današnji kapitalistični družabni red je zgrajen tako, da stoji izobilju male pečice nasproti beda mas, nepreglednih ljudskih množic. In osvobodjenje teh množic, ki tvorijo pač ogromno večino človeške družbe, ter so obsojene v to, da kopičijo bogastvo nezatni pečici, je bil cilj vseh družboslovcov (sociologov), ki so razmišljali o napakah današnjega ustroja človeške družbe. Prihajali so do različnih zaključkov in predlagali različna sredstva, katerih vseh na tem mestu seveda ne moremo naštevati. Nepregledno množico teh sociologov bi pa v glavnem vendarle lahko delili v dva tabora, ki se med seboj bistveno razlikujeta: v tistega, ki skuša rešiti vprašanje bodočega ustroja človeške družbe pod vidikom nesmrtnosti človeške duše in v tistega, ki duše in Boga sploh ne pripoznava ter vidi človekov zadnji cilj že na tem svetu. Med prvimi zavzemajo vodilno mesto krščanski, zlasti katoliški socijologi, med drugimi pa po svojem pomenu daleč prekašajo vse druge — komunistični (od Babenja in Blanquija preko Marxa do Lenina).

Komunizem stremi, kakor smo že v začetku te razprave poudarjali, za popolno enakostjo v človeški družbi, ki naj bi se izvedla predvsem s tem, da se odpravi vsaka zasebna lastnina, ki naj preide v skupno, družabno last. Skupnost (kolektiv), družba je komunizmu vse, posameznik nič. Krščanstvo uči, da obstoji človek iz telesa in iz duše, ki je neumrjoča in ima zato vsak posameznik pravico in dolžnost izpopolnjevati svojo dušo ter skrbeti za njeno posmrtno izveličanje. Materijalistični komunizem pa dušo sploh zanika, kajti po njegovem nauku obstoji človek le iz telesa, ki je gola tvar, materija. Telesno blagostanje vseh ljudi, vse človeške družbe kot celote, je komunizmu prvi in zadnji cilj, a ker duše ne priznava, seveda tudi ne more priznati ne njenih lastnih pravic in ne njenega silnega vpliva na celokupno življenje ter iz tega nujno izvirajočih pravic osebnosti. Družba kot taka je zato komunizmu bog, a do najvišje popolnosti izgrajeno pridobivanje telesnih potrebščin zanjo (to je gospodarstvo) prvo, če ne edino sredstvo za njeno osrečanje.

RAZNO

Angleška delavska zveza je dala izjavo, v kateri sicer ostro obsoja umor boljševiškega voditelja Kirova, toda tudi sirahto, s katero preganja sovjetska vlada vse nasprotnike.

3000 delavcev je zopet začelo delati v delavnicah Citroenovih zavodov.

Belgijska mladina je po končanem srednjih šolah v posebnih taboriščih, da se izuči v ročnem delu.

Leon Nikole, vodja ženevskih socialistov je do bil nedavno v roke vlado ženevskega kantona. Vodil pa je tako slabo gospodarsko politiko, da se vlada tega kantona nenkrat znašla brez vsakih denarnih sredstev. Zdej veliki svet ženevskega kantona od Nikole zahteva, da odstopi.

Velika stavka v solunski tobačni tovarni je trajala en teden. Delavci so se utrdili v tovarni, in sicer skupno 400 oseb, med temi 270 žensk. Ker ni bilo kaznivih dejanj, je policija samo stražila dohode in dovolila, da so rodbine prinisale stavkajočim delavcem hrano.

Stalin govori kakor kapitalist. V nekem nagovoru na industrialce je Stalin grajal, da je ostala proizvodnja jekla za proizvodnjo sirovega železa, kar kaže na pomanjkljivosti v organizaciji dela v plavžih. Muoči so napačno razumeli geslo stranke, da odloči v dobi obnove tehnika, tako kakor da bi bil strojvose, človek pa nič. Stalin je, da so tu delavci, ki obvladajo stroje in zato je treba sedaj predvsem poudariti potrebo na kvalificiranih delavcih. Mezde je treba tako določiti, da bodo delali ljudje z večjim veseljem in da bo s tem narasla tudi proizvodnja. Stalin govori torej kakor kakšen kapitalist in celo v kolektivistični Rusiji morajo priznavati vrednost individualističnega dela.

Kruh hranimo lahko 4 do 6 tednov, ne da bi splesnel ali postal trd. To je važno zlasti za kmečke gospodinjice, ki pečejo za veliko družino do 10 hlebov naenkrat. Sveže pečeni kruh položimo v ta namen še vročega v močnato in še ne izpraženo vrečo, ki se je torej drži znotraj še nekaj moka. Hlebe položimo enega na drugega tako, da vedno pridejo po dve vrhni sklorji skupaj. Vrečo nato dobro zavezemo in obesimo na zračnem prostoru. Tako shranjen kruh bo tudi čez 4 ali 6 tednov še vedno svežega okusa in ne bo nikdar plesniv.

Kupujte pri tvrdkah, ki oglašajo v „Domoljubu“!

DROBTINE

Kakšno žival je polž? Francosko kmetijsko ministrstvo bo moralo v kratkem sporočiti svojo odločitev v važnem vprašanju, za kakšno žival se smatra polž, za domačo ali divjo? Vinogradniki v Burgundiji se namreč že dolgo ponašajo s stranskim produktom svojega poklica, z vinogradniškim polžem, ki velja širom Francije za prvovrstno poslastico in gre dobro v denar. Vinogradniški polž živi od trtnega lista. Lov na polže pa je postal tako pogosten, da smatrajo vinogradniki svoje koristi za ogrožene, ker vse išče vinogradniške polže. Zato so se burgundski lastniki vinogradov, lovu na polže odločno upeli, pri tem pa so pozabili, da jih v tem ne podpira noben francoski zakon. Francija ima sicer natančen zakon o ribolovu in lovu na divjačino, zakonodavci pa so popolnoma pozabili na zakon v zaščito polžev. Nikjer ni zapisano, komu je dovoljeno loviti polže in kje je to dovoljeno, kje prepovedano. Tako se dogaja, da si lastniki vinogradov in posestniki tolmajo pravico do polžev drugače kakor polžji lovci in iz tega različnega tolmačenja nastajajo spori. Neki odvjetnik, ki je imel ponovno opraviti pri sodišču zaradi polžev, pravi, da bi se polži zaradi svojih rožičkov morali uvrstiti med »rogate« domače živali. Lovci na polže pa se zagovarjajo, da polžev niti ne love v mreže, niti jih ne streljajo in da zato ni potrebno nobeno posebno dovoljenje.

Nedeljski lovci. Nedeljski lovec vidi zajca in takoj pomeri nanj, rekoč: »Tako, dolgoheč, zdaj pa le brz napravi oporoko.« — Bum, zadoni strel, zajček pa teče naprej. — »Vidiš,« pravi tovariš nedeljskemu lovcu. »Zajček te je ubogal, le poglej, kako urno teče k notarju.«

Armada enega moža. To zastavo nosi državica Lichtenstein, da ima armado, ki obstoja iz enega samcatega moža. Leta 1866 je imela vojska sto mož. Ti so šli na pomoč Avstriji proti Garibaldiju. Ko so se vračali v svojo domovino, so bili sprejeti kot junaki. Ustanovili so si potem klub vojščakov, katerih predzadnji je te dni legel v grob. In tako je ostal le še eden edini član lichtensteinske vojske. Moremo torej po pravici trditi, da je Lichtenstein dejansko 99 odstotno za razorožitev armad.

Pri hišniku. Tujec pozvonil in vpraša: »Ali stanuje v tej hiši neki Tič?« — »V prvem nadstropju na levi. Potrkajte na vratih, kjer stoji zapisano Vrabec.«

Kruta propaganda. Varsavski dnevnik na Poljskem so pisali o kumunistični propagandi. Polcija je namreč prepovedala kumunistom lepiti na zid svoje oglase in vabila. To pa je imelo slabe posledice za — golobe Komunisti — ki ne smejo lepiti propagandnih letakov na zidove — privežejo golobom na nože dolge ozke trakove s svojimi gesli. Naposled ti trakovi obhitijo v vejah dreves ali med žico. Tako so golobje objesili na žalostno smrt. Stražniki jih včasih izusmiljenja postrelijo, ker jim ne morejo priti blizu in jih rešiti. Še večje muke morajo včasih prestati mačke. Komunisti hočejo, da bi imeli njihovi rdeči plakati čim več uspeha. Zato jih navežejo mački na rep, ter z nožem odrežejo konicu repa. Mačke, ki mijavkajo od bolečin, zanimajo mimogredoče, ki jih zasledujejo z očmi. Večkrat se je že dogajalo, da so se zakadile po besnele mačke v usmiljene ljudi, ki so jim hoteli pomagati.

Razlaga. Sin očetu: »Kaj je izdajstvo?« — Oče: »Izdajstvo je n. pr., če kdo zapusti naše vrste in gre k nasprotnikom.« — Sin: »Kaj pa je, če kdo zapusti nasprotno vrsto in pride k nam?« — Oče: »To je pa načelnost.«

Jubilej šampanjca. Nedavno je minilo 250 let, odkar je benediktinec don Perignon iznašel kipeče vino, ki je prineslo francoski Champagni svetovenaloves in gospodarsko blagostanje. Zato so slavili ta dogodek in vsak tujec, ki se je mudil v Reimsu, se je pri proslavi lahko napil šampanjca zastonj, kolikor je hotel. Duhovnik Perignon se je rodil v St. Manehouldu, ki je kakor Reims središče šampanjske vinske industrije in njenega izvosa.

»Pavel, to suknujo pa vendar enkrat lahko gozarim kakemu beracu.« — »Ne, nikar! To suknujo vedno oblečeni, kadar grem na davkarstvo.«

Znali so si pomagati. To so atenski šoferji na grškem. Tudi v Atenah so avtotakšiji kakor drugod zavarovani zoper nezgode. Dokler je posel svetel, ni mislil nihče na to, da bi se dalo tudi to zavarovanje izkoristiti za goljufige, kakor se dogaja čisto pri drugih vretah zavarovanja. Časi so postali slabi, zaslužek je majhen in vozači so se mislili: Če morajo zavarovalnice plačati, kadar

„Čudež! tega kurjega očesa ni več!“

Saltrat Rodell, ta kisikova kopel, omeha kurja očesa tako, da jih lahko odstranite s korenino vred. Za vedno so prenehale vse boletine in nevarnosti. Saltrat Rodell izloča kisik ter ustvarja mlečno kopel, ki odstranjuje kurja očesa, zdravi odrgnjena mesta ter odpravlja otekline v toliki meri, da lahko nosite obuvale manjše številke. Saltrat Rodell se prodaja po neznatnih cenah v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah.

po nesreči preuknemno kakšnega potnika ali storimo kakšno drugo škodo nehote, zakaj ne bi plačale, tudi če storimo to hote? In so se zmenili s kramarji, ki prodajajo na vozičkih vsakovrstno robo. Ti so stvorili voziček s črepinami in ga zapeljali v prijateljski avto. Zaželjene posledice niso izostale; zavarovalnica je morala ugotoviti, prevrnil voz s pobito steklenino in je molče plačala. Denar sta si potem delila dogovorjeni šofer in kramar. Ta igra se je večkrat ponovila in so jo začeli posnemati že po drugih grških mestih. Končno pa so zavarovalnice le nekaj zasumile in so za vedno dale policiji v roke. Sedaj si morajo atenski šoferji izmisliti kaj novega.

Moč navade. Slaven profesor je bil tip raztresenega profesorja. Nekoč se je s kočijo odpeljal na daljšo pot. Da bi izrabil čas, si je vzel na pot šop tiskanih strani svojega novega zdravniškega dela, ki jih je hotel pregledati med vožnjo. In res učen gospod je medtem popolnoma pozabil, da sedi ob odprtem oknu poštne kočije, ne pa doma za svojo pisalno mizo. Zato je vselej, ko je prečital stran, iztegnil roko in prebrano stran spustil skozi okno na cesto. Seveda je bil trdno prepričan, da polaga strani po stari navadi na drugo stran pisalne mize.

Nestrupeni morilj. Berlinski kemik Schirokauer sporoča javnosti, da se mu je posrečil dalekosežen izum. Iznašel je postopek, ki omogoča izdelovanje morfija brez strupenih primesi. Kar je na tem mamilu dobrega in blagodejnega, ostane, kar je pa človeškemu zdravju opasnega, odpade. Odpade med drugim tudi to, kar pozročata, da se morfinisti ne morejo odvaditi strupa, ko se enkrat navadijo nanj. Nikakor pa ne velja misliti, da je prof. Schirokauer s svojo iznajdbo ustvaril nadomestek za morlij. Odvzel mu je samo škodljive primese. Iznajdba je sedaj v preiskavi, in sicer jo preiskujejo v Berlinu in New Yorku. Ko bodo strokovnjaki izrekli svoje mnenje, pride zdravilo v promet in se bo prodajalo tudi brez zdravniškega recepta.

Občudovanja vreden sprednik. Posebno pohvalo je prejel sprednik cestne železnice na liniji Lincoln—Wells, Samuel Rasmussen, v ameriškem Chicagu. Ze 35 let opravlja spredniško službo, a niti enkrat se ni celi čas še sprl z nobenim potnikom. »Za spor sta vedno potrebni najmanj dve stranki, je njegovo geslo in on vedno odkloni, da bi igral drugo stranko.

Katoliško svetišče ob Jordanu. Kraj, kjer so v Jordanu krčevali, leži blizu Jeriha. Dosele je samo pravoslavni imeli del obrežja. Sedaj se je pa tudi katoličanom posrečilo kupiti nekaj zemljišča ob Jordanu. Franciškani nameravajo zgraditi malo svetišče, kjer se bodo lahko romarji udeleževali sveta maše in se spominjali skrivnosti Kristusove krsta.

RADIO

Program radio postaje od 10. jan. do 17. jan.

Vsak delavnik, 12.15 Plošče, 12.50 Poročila, 13. Čas, plošče. — Četrtek, 10. jan.: 18 Korčeniški orkester, 18.20 Smučka ura, 18.50 Radijski orkester, 19.25 Čas, jedilni list, program za petek, 19.30 Nacionalna ura, 20. Mandolinistični sekstet, 21.30 Čas, poročila, 21.50 Radijski orkester. — Petek, 11. jan.: 11 Šolska ura, 18 Iz filozofije, 18.20 Radijski orkester, 18.40 Literarna ura, 19 Radijski orkester, 19.25 Čas, jedilni list, program za soboto, 19.30 Nacionalna ura, 20 Prenos iz Zagreba, 22.15 Radijski orkester. — Sobota, 12. jan.: 18 Radijski orkester, 18.15 Aktualnosti, 18.30 Radijski orkester, 18.50 Francosčina, 19.20 Francoske arije na ploščah, 19.30 Nacionalna ura, 20 Prenos opere iz Ljubljane. — Nedelja, 13. jan.: 7.30 Pomen in potreba kmet. knjigovodstva, 8 Nar. napitnice na ploščah, 8.30 Poročila, 8.50 Plošče, 9 Versko predavanje, 9.15 Prenos iz franc. cerkve, 9.45 Plošče, 10 Javna higijena, 10.20 Zunanji politični pregled, 10.50 Dvospevi, 11.40 Mladinska ura, 12 Čas, Radijski orkester, 16 Plošče, 17 Radijski orkester, 19.30 Nacionalna ura, 20 Čas, jedilni list, program za ponedeljek, 20.10 Božične pesmi, 21.30 Čas, poročila, 21.50 Šrnel kvartet. — Ponedeljek, 14. jan.: 18 Spomini s poti, 18.20 Plošče, 18.40 Slovensčina, 19.10 Naši pevci na ploščah, 19.20 Čas, jedilni list, program za torek, 19.30 Nac. ura, 20 Prenos opere iz Zagreba. — Torek, 15. jan.: 11 Šolska ura, 18 Otroški kotichek, 18.20 Nevesta, bodoča gospodinja, 18.40 Nemščina, 19.30 Richard Tauber poje na ploščah, 19.20 Čas, jedilni list, program za sredo, 19.30 Nac. ura, 20 Vokalni koncert, 21.30 Čas, poročila, 21.50 Čitje solo, 22.30 Angleške plošče. — Sreda, 16. januarja: 18. Plošče po željah, 18.30 Pogovor s polsuhaleci, 19.20 Čas, jedilni list, program za četrtek, 19.30 Nacionalna ura, 20 Komorni trio, 21.50 Fantje na vasi, 22 Čas poročila, 22.15 Radijski orkester, 23 Esperanto: Naš smučarski raj.

Zena vlonila in tatu je bila skrajno nevoljna. »Ti, Nace,« mu je dejala, »nocoj pa le pridi domov bolj tiho kot sinoči.« — »Zakaj? Mar sem te prebudil?« — »Ne mene, pač pa mojo mater, jaz pa ne maram, da bi si mati mislila, da sem v tla začeltnika.«

Snubač: »Mihec, kje pa tiči tvoja sestra tako dolgo?«
Mihec: »Malo prej me je nabunkala, zato sem ji pa zobe skrli.«

Javna sodna dražba

Pri okrajnem sodišču v Škofji Loki v sobi št. 2, se bo dne 18. t. m. ob 9-ih zjutraj potom javno sodne dražbe prodajalo posevne na Dobravi št. 23, p. Gorenja vas nad Škofjo Loko obstoječe iz biše in neka parcel Najm. njs. (odudek znaša Din 42.307). Nekateri upniki se zadovoljujejo s hranilnimi knjižicami dobrih denarnih zavodov.

Mlinarica: »Moj mož je imel vedno le srečo. V otroških letih je padel po stopnicah, a se mu ni nič pripetilo, ravno tako ne, ko je nekoč padel s konja. V šolski dobi se mu je nekoč vdrl led pod nogami, pa ni utonil, ob neki priliki ga je podrl snežen plaz, a ga ni zasu! — — —

Dobehnik (ki je poslušal Mlinarico): — — — in zdaj je že 29 let oženjen, pa je še zmerom živ.«

— O —

Gospodinja (vandrovca): »Poberite se proč, sicer pokličem svojega moža.«

Vandrovca: »Se nič ne bojim, saj ga poznam. To je oni mali možiček, ki me je pred večerajšnjim nagnal, češ, da bi sicer poklical svojo ženo.«

FIŽOL

vseh vrst ku, ujemo ali zamenjamo za čto in moko

FRAN POGACNIK družba z o. z. v Ljubljani
Javna skladišča (Balkan), Tyrševa (Dunajska) c. 33

V šoli so imeli računsko uro in Tomažek je vse številke do 10 napisal čisto v redu. Ko bi imel pa zapisati 11, se mu je ustavilo. »Ali ne veš, kako se zapiše številka 11«, ga je bodrila učiteljica.

»P-p-prosim, že vem, a ne vem, na katero stran naj zapišem k prvi 1, še drugo 1.«

— O —

Zavratar: »Teh šest tednov v zaporu ne bom nikdar pozabil.«

Sosed: »Zakaj, mar so slabo postopali s teboj?«

Zavratar: »Pa še kako. Ječar je bil namreč oni, kateremu sem pred par leti priporočil ženo, ki jo je potem vzel.«

NESTETI ZGLEDI DOKAZUJEJO, DA JE MLADINA, KI BERE UMAZANE ROMANE, PODLISTKE, POVESTI, OPOL-SKE NEZNASTVENE RAZPRAVE IN POTOPISE V SLABEM ČASOPISJU, IZ-GUBLJENA ZA BOGA, ZA ČLOVESKO DRUŽBO IN V PRVI VRSTI ZA SVOJE LASTNE STARŠE.

»Vozne listke prosim«, je dejal sprevodnik, ko je stopil v vagon. Jaka pa se ni zmenil ter dalje spal v kotu. »Kje imate listek, hej. Čujte, vozni listek hočem.« Jaka pa je gledal zaspano in zazdehalo se mu je, končno je odkimal, češ, da ne razume. »Potem morate plačati 18,50.« Jaka se ni zmenil. »Osemnajst petdeset, ali slišite, osemnajst petdeset.« Trudne oči okajenega Jake so se nekoliko odprle in posvetilo se mu je: »A, tako, osemnajst in petdeset, čakajte no, osemnajst in petdeset je — — — je, je — — osem-inšestdeset.«

Brinie in fige vedno v najboljši kakovosti dobite pri tvrdki

FRAN POGACNIK d. z. o. z. - Ljubljana - sedaj Tyrševa (Dunajska) št. 33 Javna skladišča (Balkan)

Štibernik je pisal uredniku nekega časopisa, na katerega je bil naročen, da ga njegova žena vsakokrat, kadar pride pozno domov, vrže po stopnicah dol. Vprašal je urednika za svet, kaj mu je storiti. Odgovor se je glasil: »Pre-selite se v prtiličje.«

— O —

»Prosim, natakaj, tu v juhi je gumb.« — »Hva-la lepa, že od včeraj ga pogrešam.«

— O —

»So postavi zdrave, gospod doktor?« — »Mi-slim, Ker pri meni se ni še nobena zdravila.«

Glodališki ravnatelj (igralcu): »Prihodnjič morate kaj drugega igrati.«

Igralec: »Kaj pa, gospod ravnatelj?« — »Za telefonski drog bi bili dobri, kajti, kaj tako lesenega še nisem videl, kot je bilo vaše igra-nje.«

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske po-trebitve ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslovo oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Hiša z vrtom, popol-nova, davka prosta, pri-merna za trgovino ali gostino, navedaj tik banovinske ceste v Mo-ravah. V hiši je vsa kompletna oprava ter prostor s klenarskim orodjem Cena vsemu skupaj Din 160.000 — ali 38.000 lir. Pogajna daje Vavtar Janez, obč. tajnik, Sv. Križ pri Litiji

Za žganjehubo smokve in rozine ter južno sadje in zelenjavo nudi najceneje M. Kom-pare Ljubjana, Pogačarjev trg 1.

Hišica na kmetiji sprejema: — Gostinčar Valentin, Dol pri Ljubljani.

Napredaj 30.000 kg do-voznice brega sena à 50 par. Jože Dolinar, Ločnica 5, Medvede.

Mesto mlinarja želi A Zalar, Radna vas Trebelno.

Rmečno dohilo pridno, pošte-no, spre m-m takoj. Prizan 2, St Vid n. Lj.

Zamenjam gozd za so-nožet. Po-izve se Dobrunje 36

Napredaj je kozo ee s šestimi okni, toplar poslovnoma do-ber, v Sp. Slivnici št. 24 pri Grosuplju

14 posestev na prode-ju od 10.000 do 60.000 Din. Poizve se pri Srebot Franc, Sv. Križ pri Litiji.

Rezolec 6 okenski, dobro ohranjen proda Bajt v Med-vodah

Pevrniške, usnjete, obleke itd. kupite naj-ceneje pri Prešerju Sv. Petra cesta 14

Zemlji in nevesti Na zalogi imam vedno spalnice iz meh-ova in trdega lesa, kuhinjske kredence itd. po naj-nižjih cenah ter vsod d-ni izdelavi. Sprejemam vsakovrstna v mojo stroko spadajoča naro-čila. — Zablevajte po-nudbo Alojzij Golob, splošno mizarstvo, Pra-protno nad Škofjo Loko

Vajence za čevljarstvo obrt takoj sprejem. Hrana in stanovanje v hiši. Lovro Zagar, čevljar-ski mojster, Lesce, Gorenjsko.

»ženske pa res ne morejo nobene reči ob-držati zase.«

»O, moja pač. Že petnajst let sva skupaj, pa mi ni še nikoli povedala, zakaj rabi denar!«

„ZAŠČITA“

reg. z. z. o. z. v Ljubljani, Masarykova cesta 14/II, posreduje za svoje člane med **upniki in dolžniki vseh stanov**, daje pojasnila, navodila in nasvete ter urejuje naj-ceneje zadeve gospodarsko finančnega značaja, kmetijske zaščite, davkov i. t. d.

Predstojnik pisarne: »Zakaj vas ni tako dolgo?«

Pisar: »Ah, gospod predstojnik, po stopni-cah sem padel.«

Predstojnik: »To ni noben izgovor, potem bi bili lahko še prej tu.«

— O —

Neka skopušna gospodinja je slišala v cer-kvi pridigo o usmiljenju do bližnjega. To jo je tako ganilo, da je sklenila, da ne bo več od-nala siromaka od njenih vrat. Ko je prvi be-rač potkal in prosil kruha, mu je velela, naj malo počaka, nato pa odšla in odrezala velik kos od hleba — svoje stanovanjske najemnice.

Brinje in rozine za žganjehubo

oddaja po najnižji ceni tvrdka
IVAN JELAČIN, Ljubljana Emonska c. 2.

»Da še zdaj nisi omožena?« — »Ne.« — »Tudi zaročena še ne?« — »Tudi ne.« — »Kako pa to?«

»Oče pravijo, da mora moj mož biti odlo-čen in izkušen, zdrav in vzoren, mati rečejo, da mora biti dober, priden in podjeten, jaz pa, da mora biti lep, brihten in bogat. In tako čakamo na takega še danes vsi trije.«

Prehite. Podpisana izjaviam, da besede, katere sem govorila o Mariji Dolinar in Terziji Renžgar, niso resnične
Brezje, dne 8. januarja 1935. Marija Zdešar.

Štibernik je bil v mestu in ker je imel še dosti časa do vlaka, je stopil v brivnico. »Zelo redke lase imate,« mu je pravil brivec, ko ga je strigel, »zakaj ne poskusite steklenico na-šega izbornega sredstva za rasi last. Samo de-set dinarjev stane steklenica.«

Štibernik je kupil in odšel, čez 14 dni pa je imel zopet opraviti v mestu in stopil je k briv-cu. »No,« ga je ta nagovoril, »ali je sredstvo učinkovalo?« — »Izvrstno. Steklenico sem po-stavil v kuhinjsko omaro, moja žena pa, v nune-nju, da je to kakšna novovrstna politura, je namazala pohištvo z njo. Koliko pa zahtevate, da mi obrijete mizo?«

»**BOGOLJUB**« je najlepši slovenski nabožni list s slikami v bakrotisku. Naslov: Ljubljana, Jugoslov. tiskarna.

Alli se hoče-te svojega revmatizma, protina osvoboditi?

Trganje in sbadanje po udih in sklepih, otekli udje, skivljene roke in noge, trganje, sbadanje in štipanje po raz-nih delih telesa, pa tudi slabost oči so čisto posledice revmatizma in bolečin v kosteh, katere je treba odpraviti, ker se sicer bolečine še stopnjujejo.

Nudim Vam sredstvo, ki raskraja sečno kislino, pospešuje izmeno snovi in izločevanje

domače zdravljenje s pitjem Sredstvo je umetno pripravljeno strogo po naravi iz čudovitega zdravilnega vrelca, ki ga je podarila dobra mati narava. Pijte mi takoj in dobili boste povsem

zastonj poučno razpravo.

Poštno sbiralno mesto:

Ernst Pasternack, Berlin S. O.,
Michaelkirchplatz Nr. 13 Abt. H 284

